

VERSLAG

Commissie Ruimte

BV19.0114

Datum vergadering : 2 juli 2019

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Henk Meester, Jan Pieter Blonk, Georgine Zwinkels
VVD : Mauriel van As, Eric Kampinga, Matthijs Machielse
CDA : Hans van der Stelt, Charles van Harn
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Jan Alsemgeest
CU : Jurjen Dieleman, Arjen Hofman
D66 : Michiel Muis, Ronald van der Stad
GroenLinks : Ivana Citterbartova, Menno Duk
PvdA : Sam de Groot

Voorzitter : Nelleke Bouman

Commissiegriffier : Kartinie van Hoorn

Wethouders : Simon Fortuyn en Kathy Arends

Afwezig

PvdA : Valmir Xhemaili

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet aanwezigen welkom, ook degenen op de publieke tribune. Ze is nog in afwachting van de heer Van der Stelt. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Xhemaili.

2. Insprekers

Er hebben zich geen insprekers gemeld.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 11 juni 2019

Er zijn geen opmerkingen ontvangen. Het verslag wordt ongewijzigd vast gesteld.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

Het gaat de heer Blonk niet over de agenda op zich, maar vraagt van de voorzitter om bij agendapunt 6a, de visie Lansingerland Duurzaam, coulance te betonen bij de spreektijden in de eerste termijn. Hij redt het niet in 5 minuten. Dat is wat hij wil vragen. De voorzitter neemt aan, dat hij thuis geoefend heeft. De heer Blonk had het anders niet kunnen weten.

Inventarisatie rondvraag:

De heer Blonk: parkeren bij de P&R Meijersplein in Rotterdam Schiebroek.

De heer Van Harn: bromfietzers en scooters, die bij de Rotte mogen rijden.

De heer De Groot: heropenstelling Noordeindseweg.

5. Bespreekpunten:

Er zijn geen bespreekpunten.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Visie 'Lansingerland Duurzaam'

De voorzitter geeft aan, dat in december de duurzaamheidsvisie in de commissie is geweest. Dat was aanleiding voor de commissie om zich er nader over te beraden. In de tussentijd is er een beeldvorming over geweest, in mei. Tussen januari en heden heeft de raad de nodige brieven mogen ontvangen. De raad heeft ook n.a.v. een beeldvorming een oplegnotitie gekregen. En vrij recent n.a.v. een beeldvormingsavond vorige week heeft de raad nog twee brieven van het college mogen ontvangen. Er is

nu een heleboel stof, wat de commissieleden allemaal tot zich genomen hebben om vanavond goed beslagen ten ijs te gaan komen.

De heer Blonk heeft een compliment voor deze visie. Ook een compliment aan het college, dat tijdens de laatste ALV van de VNG de motie van Zwijndrecht en Delft, over 'extra ALV klimaatakkoord' met zo'n 40 andere gemeenten mede is ingediend door Lansingerland. Die motie is unaniem aangenomen, dus dat klimaatakkoord wordt dit najaar in een bijzondere ALV van de VNG besproken. Misschien dat de commissie voor die tijd nog gelegenheid heeft om daarover te praten. Afgelopen vrijdag heeft het kabinet aan de hand van het klimaatakkoord de bouwstenen voor de klimaatwet en allerlei maatregelen gepresenteerd. Er is aangegeven op welke manieren in 2030 de CO₂ uitstoot t.o.v. 1990 bijna moet zijn gehalveerd en in 2050 de CO₂ uitstoot in Nederland 95% minder moet zijn t.o.v. 1990. Ten opzichte van de oorspronkelijke teksten zijn de scherpe randjes in het afgelopen vrijdag door het kabinet gepresenteerde klimaatakkoord eraf gehaald. Terecht, want de te nemen maatregelen moeten ook voor mensen met een kleine beurs mogelijk zijn. En de eerste reactie van de VNG was heel duidelijk: de VNG geeft aan dat het v.w.b. in de bebouwde omgeving het belangrijkste uitgangspunt is dat de energietransitie voor alle inwoners van Nederland haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar moeten zijn. Dat moet ook in Lansingerland het geval zijn. Verder geeft de VNG aan, dat gemeenten over de juiste instrumenten moeten kunnen beschikken om de ambitie van aardgasvrije wijken waar te kunnen maken. L3B kan zich vinden in de voorlopige reactie van de VNG. Wat men er ook van vindt, er moet zuiniger worden omgegaan met het gebruik van energie. Efficiënter gebruik van energie speelt daarin een hele grote rol. Veel is al gedaan om met minder energie meer te kunnen doen. Men is nog lang niet aan het einde van die weg, die men daarin kan en moet begaan. Hoe dat slim aan te pakken zal, gezien de technologische ontwikkelingen, permanent aandacht vragen voor wat men wel of niet kan of moet doen. Elke keer weer mee gaan met de mogelijkheden om energie efficiënt en doelmatig te gebruiken. Terecht dat in deze duurzaamheidsvisie en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma de focus ligt op energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie. Ten aanzien van energietransitie wil hij even wat steekwoorden aangeven, die van belang zijn: het isoleren van woningen, woningen van gas af, warmtepompen, stadverwarming, mobiliteit, fiets, OV bereikbaar en aantrekkelijk maken en meer laadpalen. Voor de 4 tot 6 windturbines en zonnevelden lijkt ruimtelijk geen plek te zijn in Lansingerland. Daar moet men dan ook maar niet aan beginnen. Dan de circulaire economie. Een groot deel van die circulaire economie heeft te maken met het afvalbeleid, het zogenoemde VANG systeem: van afval naar grondstof. Hij mist hier in de visie de aanpak van het inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval, een wezenlijk onderdeel van de visie Lansingerland Duurzaam, volgens L3B. Gaat het college dit nog aanpassen in de visie? Zo ja, wanneer? Ook van belang bij inkoop van de eigen gemeente rekening wordt gehouden met circulaire economie. Dat inkoop het principe van het circulaire in zich heeft. Het laatste: de klimaatadaptatie. DIOR, vorige maand in de commissie ook al besproken, is de afkorting van duurzaamheidsmaatregelen in de openbare ruimte, vindt L3B van groot belang. Meer groen en meer wateroppervlak c.q. waterberging om naast hitte en droogte ook wateroverlast de baas te kunnen zijn. Men moet daar goed mee aan de gang gaan. De gemeente Lansingerland zal naast het geven van het goede voorbeeld ook de aanjager en faciliterend moeten zijn om doelen betreffende duurzaamheid binnen de gemeente te kunnen realiseren. Uitstekend is het energieloket, maar nog weinig inwoners weten de weg naar dit loket te vinden. Een communicatie-offensief is hard nodig. Snel mee beginnen, wethouder. Inwoners die investeringen niet kunnen betalen om maatregelen voor de energietransitie in hun eigen woning te nemen, moeten daarbij door de gemeente geholpen worden. Het energieloket kan daarbij een grote rol in spelen. Of een revolverend fonds daarbij een goede gemeentelijke hulp is, moet nader bekeken worden, omdat in het vrijdag door het kabinet gepresenteerde klimaatakkoord gesproken wordt over een warmtefonds, waarin het rijk particuliere woningeigenaren en verenigingen van eigenaren ondersteunt in de financiering van ontzorging betreffende de verduurzaming van hun eigen woning. Dit warmtefonds is niet revolverend. Het kabinet stelt tot en met 2030 jaarlijks hiervoor € 50mln tot € 80mln beschikbaar. Graag een reactie van de wethouder op het revolverend fonds van de gemeente tegenover het warmtefonds van het rijk. Tot slot. Het voorstel is dat de raad drie maal per jaar geïnformeerd wordt over het uitvoeringsprogramma en één keer per 4 jaar over deze duurzaamheidsvisie. De technologie m.b.t. duurzaamheid gaat razendsnel. Het voorstel van L3B is om jaarlijks de visie Lansingerland Duurzaam tegen het licht te houden. Dan kan men waarschijnlijk wel volstaan met twee keer per jaar te spreken over het uitvoeringsprogramma. Dank u wel.

De voorzitter constateert een kleine overschrijding. Hij heeft snel gepraat.

De heer Dieleman vreest dat hij ook een klein stukje gaat overschrijden, maar hij is blij met haar coulance vanavond. Vanavond wordt na een aantal maanden geduld oefenen de visie Lansingerland Duurzaam besproken. In het kader van de circulaire economie heeft hij zijn bijdrage, die hij in december al had voorbereid, even herschreven en wat herschikt, want er zitten wat elementen in die hij in

december wat anders had uitgesproken. De CU is blij dat de visie nu voor ligt en besproken kan worden. Voordat hij begint met het bespreken van de visie, door het college opgesteld, wil de CU eerst aangeven waarom duurzaamheid zo'n belangrijk thema is. Daar heeft hij iets voor mee genomen. Dat is namelijk deze bijzondere versie van de Bijbel. De Bijbel kent een groot deel van de aanwezigen hier waarschijnlijk wel. Wat aan deze Bijbel heel bijzonder is: wie hem doorbladert ziet allemaal stukjes met een groene markering in de kantlijn. Op bijna iedere pagina die open geslagen wordt, toevallig gaat het nog goed ook, staan groene markeringen in de kantlijn. In totaal zijn daarmee 1.654 verzen groen gemarkeerd. 1.654 plekken in de Bijbel waar het gaat over hoe men met deze aarde om moet gaan. Dat is ook de reden waarom de CU duurzaamheid zo'n belangrijk thema vindt. De CU is er namelijk van overtuigd dat de mensen deze aarde van God hebben gekregen met de opdracht ontzettend goed voor haar te zorgen. Mensen zijn rentmeesters, die vanuit het besef dat de aarde van God is, zoeken naar een rechtvaardige manier om met de aarde om te gaan. Een goede rentmeester focust niet op eigen belang, niet op de korte termijn ten koste van de medemens of de aarde. Nee, een goede rentmeester gaat zorgvuldig om met de aarde en met de mensen die haar bewonen. Vanuit die visie van rentmeesterschap kijkt de CU naar deze aarde. Helaas is te zien dat mensen zich lang niet altijd gedragen als goede rentmeesters. Met elkaar put men de aarde uit en maakt men keuzes die ten koste gaan van andere wereldbewoners. De signalen dat het anders moet, zijn inmiddels niet meer te negeren. Vanuit die visie wil de CU dan ook aan de slag met duurzaamheid in deze gemeente. Voordat deze duurzaamheidsvisie naar de raad kwam, in december vorig jaar, was het alweer een flinke tijd geleden dat men met elkaar had gesproken over duurzaamheid. Duurzaamheid komt uiteraard regelmatig voorbij in debatten die gevoerd worden, maar de laatste keer dat hier uitgebreid over gesproken is, was bij de evaluatie van het jaarplan Realistisch Duurzaam, eind 2017. Sinds die tijd bleef het best een tijdje stil rondom het onderwerp duurzaamheid. Regelmatig werd de duurzaamheidsvisie aangehaald als dat document waarin alle dingen die met elkaar besproken werden, weer terug gingen komen. Helaas werd het debat in december nog een keer uitgesteld, maar ondertussen zag men wel dat duurzaamheid steeds vaker terug kwam als thema binnen de gemeente. Het risico van een debat wat steeds vaker wordt uitgesteld, en als het document continu wordt aangehaald als het document waar alles bij elkaar komt, is dat de verwachtingen van zo'n visie torenhoog worden. Daarbij moet hem van het hart dat hij in december vorig jaar toch een wat katerig gevoel had toen hij de duurzaamheidsvisie las. Misschien waren de verwachtingen te hoog geworden in de loop van de tijd, maar het was toen niet waar hij op gehoopt had. Hij miste op dat moment het kader van de duurzaamheidsvisie. Het leek wel alsof verschillende aspecten van de duurzaamheid een doel op zichzelf waren geworden. Onderwerpen als 'van gas los' worden dan een doel i.p.v. een middel. Het is niet noodzakelijk om zo snel mogelijk van gas af te komen, maar om zo snel mogelijk duurzaam te worden. Middelen moeten daarbij nooit een doel op zich worden. Ook op dit moment komen deze bredere onderwerpen als biodiversiteit, gezondheid en rechtvaardigheid nog niet altijd even duidelijk terug in de duurzaamheidsvisie die voor ligt, terwijl dit juist thema's zijn, die wat de CU betreft, doel en richting hadden moeten geven aan de duurzaamheidsvisie. Dat wil de CU dan ook graag terug zien komen. Een tijdje geleden kwam hij een citaat tegen op LinkedIn. The greatest threat to our planet is the believe that someone else will save it. Dit citaat past uitstekend bij de duurzaamheidsvisie. De duurzaamheidsvisie moet namelijk uitnodigen om een punt te maken van duurzaamheid en om samen met de gemeente aan de slag te gaan om Lansingerland duurzamer te maken. Overheid, inwoners, organisaties en ondernemers hebben elkaar zo hard nodig om van duurzaamheid een succes te maken. Alleen zo kan toegewerkt worden naar een cultuurverandering m.b.t. duurzaamheid. Daarom vindt de CU het van belang dat iedereen mee kan doen in de transitie richting een duurzame samenleving. Ongewenste effecten als energie-armoede moeten dan ook actief tegen worden gegaan. Op dat punt overweegt de CU een motie tijdens de raadsbehandeling van dit onderwerp. Veel van bovenstaande opmerkingen komen uit zijn bijdrage, die hij in december al klaar had liggen. De CU was toen redelijk kritisch op het plan wat voor lag. In de afgelopen tijd heeft de CU zich verder kunnen verdiepen in het onderwerp en gezien hoe vanuit de organisatie en vanuit het college en ook vanuit deze raad al wordt gewerkt vanuit de conceptvisie, die toen voor lag. De CU heeft dan ook veel waardering voor de organisatie en het college, waarin duurzaamheid steeds meer onderdeel van het DNA lijkt te worden. Ook bestuurlijk gezien neemt de aandacht voor duurzaamheid fors toe, zo getuigt ook de kaderbrief die vorige week behandeld is. De gemeente hoeft het wiel niet zelf uit te vinden. In de regio zijn verschillende voorbeelden van gemeenten, die laten zien hoe er op een goede manier aan duurzaamheid gewerkt kan worden. Neem bijvoorbeeld het duurzaamheidsprogramma van buurgemeente Rotterdam. Er zijn websites die uitnodigen om samen met de gemeente aan de slag te gaan. De CU hoopt dat er op een vergelijkbare manier uitvoering gegeven gaat worden aan de duurzaamheidsvisie hier. De visie kan de CU op dit moment steunen. De CU kijkt met belangstelling uit naar de uitvoeringsplannen van het college. De CU neemt aan dat op een realistische en ambitieuze wijze alle kansen worden gepakt, die binnen het kader van de visie passen. Daarbij is de CU overigens nog wel benieuwd, daarbij sluit hij aan bij de woorden van de heer Blonk, naar de rol die de raad bij de verdere plannen gaat vervullen. Het scheppingsverhaal in de Bijbel eindigt met de woorden: God keek naar alles wat hij gemaakt had en zag

dat het zeer goed was. Laat men met elkaar aan de slag gaan om deze schepping zeer goed te houden voor een aarde die mensen door willen en door kunnen geven. Dank u wel.

De heer Duk vond het prachtige woorden van de CU. Als de visie van het college overgenomen wordt, wordt de ambitie van CO2 neutraliteit met 25 jaar bijgesteld. Wil men dat echt? In 2015 bij het vast stellen van de visie Realistisch Duurzaam stemde de raad nog in met een ambitie van: in 2025 CO2 neutraal. In deze visie is dat een nagenoeg CO2 neutraal in 2050. Het gevoel dat de gemeente door veel goed bedoelde woorden en weinig daden erg veel tijd aan het verliezen is, bekruipt hem. De gemeente was juist trots op de innovatieve en doelgerichte inwoners en vooral ondernemers, die hoog inzetten op de ambitie, is men met deze visie verworpen tot een gemeente die lijkt te zeggen: we proberen ons aan de landelijke normen te houden, maar als het niet lukt, dan vangen andere gemeenten dat wel op. Had men maar de moed van 5 jaar geleden. Hij mist een aantal dingen in deze visie. Harde doelen over de gemeentelijke bedrijfsvoering, die verder gaan dan 'in 2050 is heel Nederland duurzaam, dus wij ook'. Een aanpak van de uitstoot in de glastuinbouw en een visie op hoe de gemeente omgaat met inwoners die buiten hun schuld om te maken krijgen met klimaatverandering. Wat betreft de eigen bedrijfsvoering staat er in deze visie dat in 2035 het gemeentelijk vastgoed aardgasloos is, vanaf 2020 zonnepanelen op alle daken worden gelegd en dat in 2050 de gemeente, net als de rest van Nederland, CO2 neutraal zal opereren. Persoonlijk zou hij erg graag horen van de wethouder wanneer het vastgoed en de rest van de bedrijfsvoering niet alleen CO2 neutraal, maar ook energieneutraal kan zijn. Waarom wordt er voor gekozen om deze ambitie van 2025 naar 2050 te verleggen? Het stroomgebruik van de gebouwen ligt ongeveer gelijk aan één windmolen. Denkt de wethouder erover na om deze zelf te plaatsen? Het gebouw in bezit met het hoogste aardgasverbruik, is het zwembad. Mogelijk kan de wethouder een tipje van de sluier ophalen over hoe en wanneer deze aardgasloos zou kunnen opereren. Bijna alle uitstoot van CO2 die er in Lansingerland sinds 1990 erbij is gekomen, is toe te schrijven aan de glastuinbouw, terwijl het areaal is afgenomen. De uitstoot van de woningen, industrie en verkeer is ook toegenomen, maar is verantwoordelijk voor 40.000 van de 420.000 ton CO2, die jaarlijks extra wordt uitgestoten sinds 1990. De rest komt uit de glastuinbouw. Wat gaat de gemeente doen om de glastuinbouw nu echt te laten vergroenen? De plannen in deze visie hierover zijn te vrijblijvend en te weinig ambitieus voor een gemeente die trots is op de meest innovatieve glastuinbouw ter wereld. Die titel schept hogere verwachtingen. Het laatste punt. Eén van de gevolgen van de klimaatverandering, die nu plaats vindt, is dat het grondwaterpeil daalt. Dit kan grote gevolgen hebben voor de fundering van oude woningen. In deze gemeente lopen 1.400 woningen hierdoor kans op paalrot, waardoor woningen onverkoopbaar of zelfs onbewoonbaar kunnen raken. In de duurzaamheidsvisie, zoals deze, zou ook moeten staan hoe een gemeente om wil gaan met inwoners die buiten hun schuld om de gevolgen van klimaatverandering achter hun voordeur tegen komen. GL staat voor een gemeente die zich solidair verklaart met haar inwoners en waar nodig een vangnet biedt. Zo'n vangnet bestaat op dit moment in de vorm van een fonds duurzame funderingsvervanging, waar al meerdere gemeenten in de regio zich bij aangesloten hebben. Graag hoort hij van de wethouder wat de financiële gevolgen zijn van het aansluiten bij dit fonds en of het college dit overweegt. De ambities van dit college mogen een stuk hoger liggen en een stuk smakter worden weergegeven. De begroting geeft ruimte hiervoor. GL wil graag hierover mee denken. Het is fijn dat nu gestart kan worden met het maken van uitvoeringsplannen en dat het motto van de zuiderburen 'niet lullen, maar poetsen' of 'geen woorden, maar daden' uitgevoerd kan worden. De heer Blonk vraagt of hij het goed begrijpt, dat GL zegt veel verder te willen gaan dan dat de regering, het kabinet, vrijdag heeft aangegeven voor heel Nederland. De heer Duk merkt op dat de partij van de heer Blonk daar in 2015 voor gestemd heeft. GL zegt niet dat die ambitie aangehouden moet worden, van 2025 CO2 neutraal, maar wel dat men op zijn minst naar 2030 moet gaan en niet naar 2050, zoals in de visie staat. De heer Blonk denkt dat het dus klopt, dat GL het beleid wat het kabinet nu voor staat maar een slap aftreksel vindt. Even in zijn eigen woorden. De heer Duk merkt op, dat dit de woorden van de heer Blonk zijn. Inderdaad, in dit geval heeft hij geen last van voortschrijdend inzicht. Hij zegt dat de ambitie van 2015 op dit moment zo veel mogelijk vast gehouden moet worden. Dat was toen in 10 jaar tijd naar CO2-neutraliteit. Hij zegt nu: maak daar 11 jaar van.

De heer De Groot ondersteunt van harte de visie, zoals deze nu voor ligt. Hij zal uitleggen waarom. De PvdA heeft veel kritiek gehad op eerdere plannen en visies, die hier ter tafel hebben gelegen de afgelopen jaren. Vooral omdat het veel ging over strategische doelen zonder dat daar grijpbare plannen of maatregelen bij bedacht konden worden. De PvdA heeft gezien, dat het college erg haar best heeft gedaan om toch wat down-to-earth te komen, om het maar bij duurzaamheid te houden. Het college heeft een aanpak neergelegd, een visie, waarbij het grijpbaar en tastbaar wordt voor inwoners van wat de gemeente gaat doen en wat er van inwoners verwacht wordt. Daar heeft de PvdA wel een paar aandachtspunten bij, maar in ieder geval wel complimenten voor het college om deze slag toch te maken om dit belangrijke onderwerp blijvend op de agenda te hebben. Er wordt steeds vaker over gesproken en dat is heel goed, maar ook om dit te vatten in een richting die men de komende jaren vast kan pakken. De PvdA heeft wel een paar aandachtspunten. Eén van de aandachtspunten, en de heer Dieleman

suggereerde hier al een motie over, is dat de PvdA zich wel een beetje zorgen maakt over duurzaamheidsongelijkheid. Er komt een aantal maatregelen op mensen af, deels door landelijk beleid, maar ook deels door beleid wat door de gemeente zelf geïnitieerd wordt. Denk aan betalen per kilogram afval en dergelijke. Er kan ongelijkheid ontstaan, als men daar niet waakzaam op is, tussen bijvoorbeeld huiseigenaren en mensen die huizen huren. Wie een huis huurt, is toch niet in staat om alle maatregelen te nemen en om gebruik te maken van de subsidies die vanuit de gemeente of het rijk ter beschikking worden gesteld, terwijl wel energie- en gasrekeningen veranderen. Daar is een gevaar van ongelijkheid, die vergroot wordt t.o.v. huiseigenaren, maar ook in inkomens, omdat men vermogen moet hebben om te investeren. Dat vindt de PvdA ook duurzaam. Duurzaam is iets wat de komende decennia de gemeente gaat vormen m.b.t. energieverbruik en dergelijke. Daarover had de PvdA iets verwacht in de visie, maar in de uitvoeringsplannen verwacht de PvdA hier wel zeer veel aandacht voor. Als er investeringen gedaan moeten worden en die worden gedragen door meerdere partijen, zoals gemeente, inwoners en bedrijven, dan moet ook goed gekeken worden of het gelijkheidsbeginsel goed geborgd is. Of het nu om afval gaat of over projecten m.b.t. zonnepanelen, allerlei projecten die er gedaan worden. Dat is voor de sociaal democraten een heel belangrijk onderwerp, dat de ongelijkheid niet vergroot wordt met duurzaamheid. Verder vraag de PvdA van de wethouder om niet bang te zijn om dingen voor te stellen. Er moet een aantal grote dingen gebeuren op het gebied van warmtenet, innovatie in de tuinbouwsector, maar ook stimuleringsmaatregelen voor inwoners. Om niet te terughoudend te zijn met het voorstellen van concrete plannen waar ook de gemeente een bijdrage aan zou kunnen leveren. Tot nu toe is het wel heel erg bij de inwoners gelaten, heel erg veel bij de bedrijven gelaten, maar de gemeente zou er best een iets grotere rol in kunnen spelen, zoals ook het rijk van plan is daar een grotere rol in te spelen. De PvdA verwacht dus ook van het college concrete plannen en daar mag best een investering bij zitten. Daar wil hij het even bij laten. Dank u wel.

De heer Jumelet onderscheidt in het proces om te komen tot duurzaamheidsbeleid drie onderdelen. Het eerste onderdeel: wat is de actuele situatie, wat is het startpunt? Onderdeel drie: wat is het doel? Waar gaat het naar toe? En onderdeel twee: hoe wordt 1 naar 3 gebracht? Welke stappen gaat men maken en welke scenario's zijn er? Hij heeft 8 vragen in zijn stuk zitten. M.b.t. onderdeel 3 hoeft hij weinig tijd te besteden, want de opgedragen doelstelling voor 2030 en 2050 zijn helder. Onderdeel 1, de startpositie, is heel interessant. Bij het lezen van de duurzaamheidsvisie komt de basisvraag naar boven: op basis van welke cijfers en analyses wordt er gekeken naar de stappen en scenario's? De afgelopen weken en maanden heeft WIJ indringend gevraagd naar de footprint van deze gemeente. Afgelopen week heeft de raad een beperkt inzicht gekregen hierin. Hij betreurt dat wel, daar het de basis voor de raad en haar kaderstellende rol op dit belangrijke onderwerp. Zonder een goede en scherpe analyse aan de voorkant is goed en gedegen beleid en de daarmee samenhangende keuzes lastig. WIJ ervaart nu eigenlijk dan ook, dat er geen solide en eenduidige basis ligt voor dit beleidsstuk. Uit de beantwoording van de technische vragen van GL is voor WIJ komen vast te staan dat de opgave voor 2030 mogelijk nog veel groter is voor Lansingerland dan men doet vermoeden. In 1990, wat het uitgangspunt is voor de reductie van CO₂, was de CO₂ uitstoot voor Lansingerland 150.000 ton. Het college gaat uit van 845.000 ton in 2017 als basisgegevens. Dit betekent dat voor 2030 niet 423.000 ton CO₂ verminderd moet worden, maar het moet uitkomen op 75.000 ton, volgens de uitgangspunten zoals ze gepresenteerd zijn. Dat scheelt natuurlijk wel iets. Vraag 1: hoe kijkt de wethouder hier tegen aan? Vraag 2: Wat is nou concreet de CO₂ doelstelling voor Lansingerland in 2030? Met welke onderverdeling, zoals de verdeling die de raad voor deze vergadering gehad heeft? Vraag 3: Hoe denkt de wethouder op een valide en betrouwbare wijze periodiek aan de raad te rapporteren over de voortgang? Er wordt geschreven over footprint, dat er geen informatie beschikbaar is vanaf 2017. In de jaarstukken stond niet ingevuld over duurzaamheid. Hoe gaat de wethouder dat aan de raad rapporteren? Vraag 4: Met welk cijferkader is de wethouder actief binnen de RES? In de visie wordt aangegeven, dat gekozen wordt voor: duurzaamheid kan. Maar vanuit de opgave is het toch meer: moeten? Onderdeel 2, de te ondernemen stappen. WIJ had graag een aantal scenario's voorgelegd gekregen. Immers, vanuit de doelmatigheidsgedachte zou het mooi geweest zijn om inzicht te krijgen in de impact van keuzes. Immers, een euro kan slechts één keer uitgegeven worden. Wat is het meest effectief met het oog op de doelstellingen? Vraag 5: Zijn er keuzemogelijkheden c.q. zijn er verschillende scenario's voor de raad om de gestelde doelen te halen? Te zien is dat 75% van de CO₂ bij de tuinbouw zit. Er stond een artikel in het NRC op 25 juni. Het lijkt of één van de grootste pijlers onder de CO₂ reductie bij de tuinbouw en de restwarmte vanuit de Rotterdamse haven ernstig onder druk staat. Vraag 6: Hoe schat de wethouder dit risico in? Wat is het alternatief? In de stukken wordt aangegeven dat 75% van de hernieuwbare energie van buiten deze gemeente komt. Verwezen wordt naar de restwarmte vanuit Rotterdam. Tot slot nog twee opmerkingen. WIJ hecht er zeer aan om meer en inhoudelijk betrokken te worden bij de activiteiten van deze gemeente in de RES, regionale energie strategie. Uiteindelijk zal de RES zeer bepalend zijn voor de opgave en de uitvoering van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. Vraag 7: Hoe kijkt de wethouder aan tegen de betrokkenheid van de raad? De heer Blonk vindt het veel interessanter hoe WIJ daar naar kijkt. Hoe de raad daarin zou moeten functioneren, dat hij dat zou vragen aan de wethouder. Heeft WIJ een beeld wat de raad zou moeten

doen? De heer Jumelet wacht eerst het antwoord van de wethouder af. Hij weet wat hij hierover gezegd heeft tijdens de beeldvormingsavond. Dat is feitelijk dat de raad veel meer mee genomen moet worden in wie er zit, wat daar besproken wordt, wat de inzet is vanuit de gemeente in de RES. Op dit moment is het voor WIJ een black box. Hij kan zich niet voorstellen dat men daar mee akkoord kan gaan of dat men tegen een black box wil aankijken in dit belangrijke dossier op dit onderwerp. Tijdens de beeldvormingsavond vorige week leek het erop dat de uitvoeringsplannen slechts ter informatie aan de raad zouden worden gestuurd. Dat werd in de presentatie ook zo genoemd. GL attendeerde de collega's erop en dat was heel scherp. Dat is gezien de impact van het beleidsonderwerp wel erg beperkt. De raad moet bij dit onderwerp aan het stuur zitten. Vraag 8: Kan de wethouder voor de raadsvergadering een brief doen laten toekomen met een tijdslijn, een tijdsbalk, inzake de planning van het uitvoeringsprogramma, de uitvoeringsplannen en de monitoring van de voortgang van de te behalen doelen in de komende 3 jaar. Dank u wel.

De heer Van Harn zegt dat het al gememoreerd is. Op 4 december stond deze duurzaamheidsvisie ook op de agenda van de commissie ruimte, maar sindsdien is er veel gebeurd. Op 15 mei was er hier in dit huis een uitstekende beeldvormende avond over duurzaamheid waar energietransitie, glastuinbouw en circulaire economie uitgebreid aan de orde kwamen en waar de commissieleden aan de diverse tafels de vragen kwijt konden. Vorige week dinsdag was er nog een technische toelichting over duurzaamheid met als thema Lansingerland Duurzaam. Sinds kort is er een nationaal klimaatakkoord, waarmee de regering het klimaatbeleid verder kan uitwerken. Naar aanleiding van de beeldvormende avond van afgelopen dinsdag zijn er nog zinvolle aanvullingen gekomen m.b.t. waar men nu staat t.a.v. het CO2 verbruik en over de projectstructuur regionale energie strategie. Dit alles helpt om een beeld te vormen m.b.t. wat er de komende 30 jaar op de gemeente af komt. Zoals ook de CU al zei, en dat geldt ook voor het CDA: niet alles hoeft morgen gerealiseerd te worden. De gemeente hoeft niet alles alleen te doen, maar het gaat een traject in van doen, samen doen, ontdekken en zien welke technische ontwikkelingen er komen, die t.z.t. toegepast kunnen worden. Een soort deltaplan, waar ook vele jaren voor nodig waren om het stap na stap te realiseren. Toch een aantal vragen c.q. aandachtspunten. In de visie staan op blz.8 drie blokjes getekend m.b.t. invloed en effect. Nu is het verleidelijk om daar waar veel invloed is, met name de gemeentelijke bedrijfsvoering, om daar ook veel energie in te stoppen. Maar hij doet een beroep op het college om zich vooral ook te richten op die zaken, waar het effect hoog is en waar veel valt te winnen. Het is zojuist al aan de orde gekomen, de uitvoeringsplannen gaan er komen op basis van deze duurzaamheidsvisie. De vraag van het CDA is dan ook: worden deze ter goedkeuring aan de commissie of aan de raad voor gelegd? Delen van de duurzaamheidsvisie hebben een link met ruimtelijk beleid en een ander deel met het gemeentelijk inkoopbeleid en afvalbeleid, zo is er te lezen. Is het college bereid om samen op te trekken met andere gemeenten, wanneer daardoor economisch voordeel behaald kan worden? Hij denkt bijvoorbeeld aan het afvalbeleid. De laatste vraag. De duurzaamheidsvisie water is in concept gereed, zo heeft hij gelezen. Wanneer wordt de commissie geïnformeerd over de voortgang? Dank u wel.

De heer Machielse: energieneutraal, klimaatadaptief, circulair, elektrisch, energieneutraal, CO2 neutraal, biologisch. Op een gegeven moment weet men haast niet meer waar het over gaat. Dat duurzaamheid een groot thema is, dat moge duidelijk zijn. Eén ding is voor de VVD ook wel duidelijk geworden. De aanpak daarop gaat een hoop tijd, een hoop energie en een hoop werk kosten. Dan liggen er ook nog eens mensen dwars, die het tempo niet altijd weten te verhogen. Er is een groep, die ontkent dat er een probleem is, die die verantwoordelijkheid niet durft te nemen voor wat men doet met de omgeving. Dan is er ook die andere groep, die vooral loopt te drammen, voor wie het maar niet snel genoeg kan gaan. Die groep verliest daarbij uit het oog, dat deze hele transitie en overgang in een tempo gedaan moet worden, waarbij iedereen het bij kan houden. Die groep, die het liefst maar wil dat alle leuke dingen opgegeven worden, dat men het leven opzij zet en het doel centraal stelt. Tegen die groep zou hij willen zeggen: daar trekken we ons niets van aan, we maken ons eigen plan, we gaan onze rotzooi opruimen, maar dat doen we wel op een manier, dat jij en ik het aan kunnen, en dat gaan we samen regelen. Het college is daar hard mee aan de slag gegaan. De VVD is dan ook bijzonder trots dat er een nu een visie duurzaamheid ligt, die met ambitie spreekt en die vele facetten raakt van wat de gemeente kan doen. Het kan altijd meer, maar waarom zou men vooruit willen lopen op wat er landelijk gaat gebeuren? Men zou haast wel gek zijn om halsoverkop de eigen inwoners te gaan verplichten hun huizen te gaan verduurzamen en daar zelf de financiële lasten voor te gaan dragen, als gemeente. Laat men de voorbeeldfunctie nemen, zoals omschreven in de visie duurzaamheid. Eigenlijk is die realiteit voor de VVD de rode draad, want het systeem is geen doel en de maatregelen die genomen worden zijn geen doel. Nee, het doel is wat de gemeente uitstraalt, wat het bestuur uitstraalt en welke invloed dat kan hebben op wat mensen zelf gaan doen. De gemeente gaat het niet voor ze doen. Zij gaan het niet voor de gemeente doen. Maar het moet samen gedaan worden. Inhoudelijk is de VVD bijzonder trots op de visie duurzaamheid. De VVD is blij met het monitoringsysteem wat wordt voorgesteld, met de periodieke terugkoppeling naar de raad m.b.t. waar de gemeente nu staat en of het nodig is om de visie

duurzaamheid te herzien. De techniek staat voor niets, ook die gaat vooruit. De VVD heeft nog wel een vraag aan de wethouder. Kan hij nog een overzicht sturen van wat er nu allemaal loopt? Er werd bij de behandeling van de kaderbrief al genoemd, dat er van alles loopt, dat de gemeente met allerlei initiatieven bezig is, maar dat ook inwoners en bedrijven met talloze initiatieven bezig zijn. De VVD zou graag een overzicht willen hebben. Het is misschien lastig om het helemaal compleet te maken, maar die indicatie zou de VVD echt wel graag willen hebben. Welke rol heeft de gemeente dan in al die initiatieven? Is de gemeente de aanjager, die men wil zijn? Of de politieagent met de wijzende vinger, die sommige partijen willen zijn op dit dossier? Dank u.

De heer Muis onderschrijft vanzelfsprekend de noodzaak om duurzaamheid voort te zetten, zoals dit college ook doet. D66 wil daarin wel wat meer concreetheid, duidelijkheid en snelheid. Niet om te drammen, maar om überhaupt een beetje bij te blijven. De visie Lansingerland Duurzaam is een goede lange termijnwens met een globale planning en stappen om in 2050 CO2 neutraal te worden. D66 moedigt het college vooral aan door te gaan met de uitvoeringsplannen, maar ook in de tussentijd kleine praktische stappen te zetten. Kijk in alle lopende en nieuwe plannen naar wat er gedaan kan worden. Bijvoorbeeld bij de uitbreiding van Berkel centrum, kom zelf met een idee om meer bomen te planten of meer groen te realiseren. Kijk naar de bedrijfsvoering. Plastic flesjes? Of misschien water in kannen? Het kunnen kleine dingen zijn, die men nu op kan pakken zonder dat er uitvoeringsplannen of convenanten of afspraken in regioverband nodig zijn. Ga gewoon lekker verder aan de slag. D66 is ook positief dat er aanvullend op de begroting structureel € 3 ton is gereserveerd. D66 neemt aan, dat zoiets als de groene leges al in de begroting zit en dat dit echt voor nieuwe zaken is bestemd, deze € 3 ton. Pilots bijvoorbeeld, maar dat hoort hij straks graag van de wethouder. Bij de commissie kaderbrief is gezegd dat een revolverend duurzaamheidsfonds D66 zeer aanspreekt, omdat duurzaamheid veelal een financieringsvraagstuk is. Voor veel partijen zullen de kosten uiteindelijk gedekt worden door de opbrengt op langere termijn, maar niet voor iedereen zal dat gelden. Er zullen knelpunten zijn waar meer nodig is, zodat ook investeringen van de lokale overheid nodig zijn. Het is echt een utopie om te denken dat de lokale overheid alleen maar hoeft te faciliteren en dat de kosten volledig gedragen kunnen worden door bedrijven, inwoners of andere overheden. Het is daarom ook goed, dat het college en de ambtelijke organisatie veel partijen heeft betrokken bij het opstellen van deze visie. Dat is eigenlijk waar het een beetje verkeerd ging in de eerdere poging om deze visie te bespreken. De raad heeft ook behoefte aan beeldvorming en niet zodat de ambtelijke organisatie een beeld krijgt van wat deze raad wil, maar dat de raad een beeld krijgt van wat stakeholders hebben ingebracht en wat het college daar wel of niet mee doet. Dat is echt iets anders. Hij ziet dat als een mismatch in de beeldvorming. Hij hoopt dat daar in de agendacommissie of ander verband nog eens goed naar wordt gekeken. De raad wil graag mee lopen in de beeldvorming die het college doet. Dat punt heeft D66 ook gemaakt bij de omgevingsvisie. Duurzaamheid wordt daar een onderdeel van. Laat de beeldvorming gelijk lopen tussen college en raad. Het moet al, omdat men het anders niet haalt in de tijd en het is niet efficiënt. Duurzaamheid is een zeer actueel thema, de heer Blonk zei het ook al, eens per vier jaar updaten, dat is echt te beperkt. Recent is het klimaatakkoord vast gesteld. Zelf heeft hij nog niet alle 239 pagina's kunnen lezen. Het college waarschijnlijk ook nog niet. D66 vraagt het college om het klimaatakkoord tegen deze visie aan te houden en om voor de raad terug te koppelen welke punten de visie wellicht aanpassing behoeft. Los daarvan is een tweejaarlijkse of een jaarlijkse update, zoals de heer Blonk zei, nodig. In elk geval is het vaker gewenst. Daar hoort hij graag de wethouder over. Dan de inhoud. Energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie, hij loopt ze kort langs. De stip op de horizon voor de energietransitie, een volledig CO2 neutrale gemeente in 2050. Dat is echt nog heel erg ver weg, 32 jaar. D66 waardeert de poging om terug te redeneren vanuit het einddoel, maar die stappen in het uitvoeringsprogramma moeten echt concreter en ook met een financiële onderbouwing. Een voorbeeld. Om de doelstelling van 25% duurzaam opgewekte elektriciteit binnen de gemeente te halen, is naast zonnepanelen op daken ook een mix van windenergie en zonnevelden nodig. Hij hoorde net een partij zeggen: laat men dat maar niet doen. Dan vraagt hij zich helemaal af waar het dan vandaan moet komen. Mocht hij daarmee de heer Machielse bedoelen, dan geeft hij aan, dat de VVD niet gezegd heeft dat niet te willen doen. De VVD heeft gezegd dat de gemeente het niet nu moet gaan betalen of initiatief tonen. De initiatieven moeten vanuit de samenleving komen. Samen met hun moet de gemeente dat doen. Niet als gemeente zelf. De heer Muis denkt dat dat niets aan de zaak verandert. Er moet 25% duurzame elektriciteit opgewekt worden binnen deze gemeente. Of anderen dat gaan doen, maakt niet uit. Die opwek staat gelijk aan 14 windturbines van 3 megawatt of 100 tot 150 hectare zonnevelden. Nog afgezien van wie dat gaat doen is dat best veel. De vraag is wat het alternatieve plan is als men geen windturbines kan of wil plaatsen. Dan circulaire economie. Nul kilogram restafval in 2050. Dat is natuurlijk prima. Dat is ook nog heel erg lang, maar het is goed te lezen, voor de scherpe lezer, dat het nieuwe afvalbeleid zich dus zal richten op afvalscheiding door bewoners en dat het zich dus niet richt op een systeem, waarbij afval later door anderen wordt gescheiden. Dat vindt D66 een zeer positief punt in deze visie. Ook wordt er gesproken over dagelijkse innovaties op het gebied van circulaire economie. Deze worden gevolgd en waar mogelijk wordt gestart met pilotprojecten. Bijvoorbeeld in de

afvalwaterketen of andere pilotprojecten. Hoeveel financiële ruimte is er om aan dit soort pilotprojecten, die oppoppen waar dan ook, mee te kunnen doen. Het is mooi dat het gevolgd wordt, maar als men mee wil doen, moet er wel geld zijn. Dan klimaatadaptatie. Hij zal proberen het wat sneller te doen, gezien de tijd. Goed dat de stresstest light is uitgevoerd. Wateroverlast zal voor veel knelpunten gaan zorgen, als de kaart goed bekeken wordt. Dan mag hier het einddoel toch niet 2050 zijn, want het is noodzakelijk dat dit thema natuurlijk sneller op orde komt, voordat men echt met serieuze wateroverlast te maken gaat krijgen, omdat deze kans toe neemt. Dan als afsluiting de financiën, daar is ook al iets over gezegd door verschillende sprekers. Men wil dit bereiken door met bewoners en bedrijven zowel het samen te doen en ze te stimuleren gebouwen en woningen te verduurzamen. De financiële prikkels moeten vooral komen van anderen. Uit het kopje haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak klinkt nog weinig urgentie. Er staat ook, dat er niets overhaast gedaan moet worden. Dat is eigenlijk te gek voor woorden, want men kan helemaal niets meer overhaast doen, want het is al een mega opgave. Hoe dan iets overhaast gedaan kan worden, dat snapt D66 niet helemaal. Men moet niet achterover leunen en wachten tot het rijk en de provincie voldoende middelen inzetten, want rijk en provincie geven nooit dekkende subsidies, daar moet geld van de lokale overheid tegen aan. Dan is het weer de vraag of € 3 ton voldoende is om naast de subsidies van rijk en provincie te zetten. Waarschijnlijk niet, maar het begin is er. Tot slot klimaatadaptatie. Daar wordt genoemd dat er subsidie beschikbaar wordt gesteld voor het toekomstbestendig maken van tuinen. Dat vindt D66 een prima idee. D66 vraagt de wethouder of hij hier ook de groene schoolpleinen in mee kan nemen, in deze subsidie. Verder ziet D66 graag welke maatregelen uit de visie nog meer door de gemeente met extra lokale middelen worden uitgevoerd. Dank u wel.

De voorzitter heeft de wethouder fors zien schrijven, een paar pagina's vol.

Wethouder Abee bedankt de commissie voor alle reacties. Eigenlijk in dezelfde lijn als bij de kadernota: dank voor de complimenten, maar ook dank voor de aanscherping en de kritische geluiden, want hij is het wel met een aantal sprekers eens, dat dit papier is en papier is geduldig, maar het gaat uiteindelijk om waar men met elkaar naar toe gaat en wat men in de praktijk weet weg te zetten. Men kan pas doelen bereiken, ook in de richting de heer Machielse die dat netjes verwoordde, als er een stip op de horizon gezet is, want anders blijft men doelloos gaan. Gaandeweg het proces, voorspelt de wethouder, zeker in 30 jaar, een aantal van de mensen hier zullen daar niet meer actief bij betrokken zijn, zal nog heel vaak bypasses toegepast moeten gaan worden, omleidingsroutes, nieuwe routes, om tot die oplossingen te komen in uiteindelijk 2050. De manier waarop de heer Machielse het verwoordde is de manier waarop het college geprobeerd heeft het uit te stralen. Draagvlak, zorgen dat mensen mee kunnen, dat is heel belangrijk. Zorgen dat mensen ook het draagvlak gaan creëren, waarmee die grote, enorm invloedrijke beslissingen genomen moeten worden. Het kan ook heel veel voor mensen betekenen, eens met de heer De Groot, maar dan zal men ervoor moeten zorgen, dat iedereen mee genomen wordt. Mensen met een stevige beurs, ook zij zullen af en toe nog geadviseerd of geïnformeerd moeten worden over hoe het kan, maar zeker ook mensen voor wie dat op voorhand wellicht moeilijker is. Juist daar is zo'n revolverend fonds mogelijk voor. Om juist te kijken, voor wie het niet zelf kan, hoe die mensen perspectief geboden kan worden om op een duurzame manier hun huis aan te passen of wat dan ook. Dat moet afgezet worden naar de maatregelen, die in het klimaatakkoord zijn genomen. De gemeente gaat natuurlijk niet een dubbel fonds op zetten als iemand bij het rijk de mogelijkheden heeft om iets te krijgen of te lenen. De gemeente gaat dan natuurlijk niet een dubbel wiel ernaast zetten. Dan wil de wethouder graag de inzet en middelen weer op een ander doel stellen. Volstrekt helder, draagvlak en mensen mee nemen en zorgen dat mensen in staat zijn die hele discussie en de verduurzaming mee te maken, is de sleutel tot succes. Wat er landelijk politiek gebeurt irriteert meer. De wereld is gisteren niet vergaan, kan geconstateerd worden en hij schat in dat het morgen ook niet direct vergaat. Het zal ook niet voor iedereen € 50.000 zijn. Men moet elkaar geen angstbeelden aanpraten, maar wel realisme. Er is geen keuze rondom duurzaamheid. Men zal in een zo hoog mogelijk tempo doelen moeten bereiken. Men heeft de handen vol om dat te doen. Of dan 2030 of 2030 gehaald wordt, maakt niet uit, het gaat erom dat men met elkaar het juiste pad heeft. De heer De Groot wil dat toch wel iets concreter maken. Eén van de concrete maatregelen is bijvoorbeeld dat gas veel duurder wordt en energie veel goedkoper. Dan is het erg jammer, dat met de woningbouwcorporatie juist veel zonnepanelen zijn gelegd. Dat betekent dus dat een groep, die al een lager inkomen heeft, echt wel kosten gaat hebben. De PvdA vindt dat dat integraal onderdeel moet zijn van het plan en het uitvoeringsplan om daar iets mee te doen. Wethouder Abee zegt: zeker. Hij denkt niet van mening te verschillen. Blijft het feit dat ook als elektriciteit goedkoper wordt, zelf heeft hij ook zonnepanelen, zijn beste investering ooit, het is werkelijk een topinvestering, ook mensen met een laag inkomen verleid moeten worden om daarin te investeren. Want iets wat in 6 of 7 jaar terug verdiend wordt, is geweldig. Menig ondernemer zou zijn vingers aflikken bij zo'n investeringsplaatje en zo'n terugverdienmodel. Daar zal op ingezet moeten worden, ook als de gasprijs stijgt en de prijs voor elektriciteit iets daalt. Misschien iets minder lucratief, maar het blijft een tweesporenbeleid, waar op beide ingezet zal moeten worden. Mensen moeten het

uiteindelijk zelf doen, zelf het besluit nemen, maar de gemeente kan wel zorgen dat mensen erin mee genomen worden. Het ze aanreiken, zoveel mogelijk, de kennis en faciliteren daar waar mogelijk. De wethouder gaat even de sprekers af. De heer Blonk benadrukte dat iedereen mee moet kunnen. Dat heeft hij nagenoeg alle sprekers horen zeggen. Voor windturbines lijkt er geen ruimte te zijn, zegt de heer Blonk. Wat niet is, kan ook niet. De heer Blonk heeft dat niet zelf bedacht. Dat heeft hij gelezen. Het komt vanuit het college. Wethouder Abee zegt dat dat waar is. Daar zit spanning op, wat men in deze gemeente zou kunnen. De doelstelling moet niet te snel los gelaten worden. Hij vindt nog steeds dat geprobeerd moet worden om te halen wat er verwacht wordt. Waar het onmogelijk blijkt, omdat hier een vliegveld is, omdat er een Tennet-station ligt, die een bepaalde uitstraling heeft op de omgeving, letterlijk en figuurlijk, zal er misschien meer gecompenseerd moeten worden als het gaat om zon. Er zijn wel heel veel bedrijventerreinen en over het algemeen staan daar grote gebouwen op en die daken lenen zich uitstekend voor zonnepanelen. Vanavond komt er nog een voorstel, wat hiermee te maken heeft, voor Oudeland, waar een bedrijf zoveel zonnepanelen gaat leggen dat het maar de vraag is of Stedin dat bij kan houden. Zo ver gaat dat op het ogenblik. Dan zal men moeten compenseren. Dat is ook een beetje het antwoord op de RES. Afgelopen vrijdagmiddag is overeenstemming bereikt met 23 gemeenten over hoe die RES er in dit gebied zou moeten uitzien. Een onderdeel daarvan is waar men elkaar kan compenseren. Als de ene gemeente veel met wind kan doen, maar bijvoorbeeld door het groene karakter wat minder met zonnepanelen, moet gekeken worden waar men elkaar kan opvangen. Het afvalbeleid. Het is duidelijk omschreven waar men in de visie van uit gaat. Wethouder Fortuyn is volop bezig te kijken hoe men hier tot een ordentelijk afvalbeleid kan komen, waarbij het geen discussie mag zijn dat het 2050 uiteindelijk nul moet zijn en dat de burgers ingezet moeten worden, die zoveel mogelijk hun afval apart moeten gaan verzamelen. Daarnaast zijn nog andere systemen mogelijk, maar daar is wethouder Fortuyn volop mee bezig. Na de vakantie komt daar weer een vervolg op. Het revolverend fonds moet niet concurrerend zijn met een landelijk fonds. Wat er precies in kan en uit kan, dat weet hij ook niet, dat wordt nu juist onderzocht. De raad krijgt er een concreet voorstel over en gaat er dus zelf over. In de kadernota wordt voorgesteld om € 5mln mee te nemen, maar als men dat akkoord vindt, is er nog geen euro uitgegeven. De raad zal moeten vast stellen binnen welke kader het uitgegeven kan worden. Het zal eerder gaan in de richting die de heer De Groot aan gaf. Het is niet de bedoeling om het op allerlei trajecten te zetten voor mensen die het toch wel kunnen. Het is juist de bedoeling om, daar waar mensen iets niet zelf kunnen of waar het onmogelijk is, te stimuleren dat die mensen ook mee kunnen in de hele transitie. Het verhaal over het rentmeesterschap, ja, daarom is de wethouder ooit lid geworden van het CDA, want dat spreekt hem heel erg aan. Hoewel de heer Machielse er een soort preek overheen hield, die hem ook wel aansprak. Dat komt aardig samen. Belangrijk is dat men met elkaar, college, raad maar ook de bevolking, ervoor moet zorgen dat het DNA in het lichaam komt te zitten. Dat het steeds meer een gedeeld iets wordt, waar men niet omheen kan. Men moet daarbij wel oppassen niet te hijgerig te worden. Dat zegt hij ook in de richting van de heer Duk. Gras gaat niet harder groeien door eraan te trekken. Misschien heeft hij dat bij de eigen hoofdhuid geprobeerd. Hij maakt een grapje, maar de heer Duk zegt ook weleens wat tegen de wethouder. Maar hij meent het wel serieus. Men moet realistisch zijn. Men moet het gras zo snel mogelijk laten groeien, zorgen voor een goede irrigatie, voor de juiste manier van bemesting, voor zover dat duurzaam is, maar men moet er niet zo hard aan trekken dat het kapot gaat en men met een paar sprietten in de hand staat, want dan is men de wortel, de bevolking, kwijt geraakt. Daar moet men echt met elkaar voor oppassen. Zorgen dat er draagvlak is en mensen mee genomen worden. Dan de rol van de raad. Het staat buiten kijf dat de raad uiteindelijk de kaders stelt en bij een heleboel belangrijke zaken ook aan zet is, zoals bij het vast stellen van een warmtevisie. Het zou toch ondenkbaar zijn dat niet de raad straks dat soort besluiten neemt. Dan gaat de raad besluiten wat er in een wijk gaat gebeuren, waar duizenden mensen wonen. Er zullen dus besluiten genomen moeten worden, door de raad op voorstel van het college, waar duizenden mensen mee geconfronteerd worden met de effecten. Daar zal draagvlak voor moeten zijn. Er zal nader gekeken moeten worden hoe dat traject van gelijk opgaan in de beeldvorming, zorgen dat de raad goed aangehaakt blijft bij datgene wat er gebeurt zowel binnen dit huis als buiten, gecreëerd wordt, want dat zijn vergaande besluiten. Om dat dan ook gelijk maar mee te nemen. Het college is voornemens om al die plannen met al die zaken waar men mee bezig is, om in het uitvoeringsprogramma, waar het college het vierde kwartaal op terug komt, om zo concreet mogelijk aan te geven waar men mee bezig is m.b.t. de eigen bedrijfsvoering, de communicatie, doelen als de RES, aan te geven wat lopend is, aan te geven wat des colleges is, aan te geven wanneer de raad aan bod is en zoveel mogelijk een doorkijk te geven. Dat is niet voor drie jaar, maar in principe voor twee jaar. Het is belangrijk om nu zo concreet mogelijk voor die twee jaar bezig te zijn. De visie die nu wordt vast gesteld is in beginsel voor vier jaar. Als het klimaatakkoord reden geeft om die visie bij te stellen, dan moet men dat misschien over een half jaar al doen, maar niet voor de komende raadsvergadering, richting de heer Muis. Het uitgangspunt is: eens in de vier jaar zou normaal zijn. Als tussentijds blijkt, door wat voor reden dan ook, dat het aangepast moet worden, na een jaar, twee jaar, drie jaar, dan moet men dat natuurlijk doen. Vervolgens elke maand een overzichtsbrief, zoals wethouder Fortuyn dat doet, maar dan niet elke maand, maar drie keer per jaar, waarin staat wat er gebeurt, wat de vorderingen zijn, waar men mee bezig is, zodat de raad op de hoogte blijft, dat is ook

het draagvlak van de heer Muis, neem de raad mee, zodat de raad kan zien wat er gebeurt en dat eventueel ook kan agenderen in de commissie als men er nog vragen over heeft. Zorgen dat de raad drie maal per jaar middels een goede informatiebrief mee genomen wordt in die trajecten. Ook richting de heer Machielse: het college denkt dat het goed is om in het vierde kwartaal met zo'n totaaloverzicht te komen, zo exact mogelijk ingevuld, hoe ver is het, wanneer is besluitvorming voorzien? Afgelopen vrijdag hebben 23 gemeenten een akkoord bereikt over de regionale energie strategie. Twee uur daarvoor meent het kabinet al een besluit te moeten nemen. Dat moet op elkaar afgezet worden. De colleges van die 23 gemeenten gaan de RES na de zomer vast stellen. De raad krijgt het dan ter kennisname en het is aan de raad of men dat geagendeerd wil hebben. Het uiteindelijke RES zal de raad moeten vast stellen, gebaseerd op het klimaatakkoord. De raad wordt in stelling gebracht, ook al zou men dat niet willen, want het is wettelijk verplicht dat de raad een RES vast stelt. Ja, richting de heer Van Harn, dat is samen werken met andere gemeenten. Zoveel mogelijk wordt gekeken waar positieve effecten bereikt kunnen worden. Als bij de ene gemeente een bepaald plan succesvol is, moeten andere gemeenten daar vooral de gegevens van krijgen. Andere gemeenten zullen misschien ook naar deze gemeente kijken hoe men hier het e.e.a. oplost. Dat is ook rondom de leiding over oost, ook in de richting van de heer Van Harn. De glastuinbouw is natuurlijk de grootste energie-soupeerder, maar ook één van de belangrijkste economische motoren. 8.000 banen hangen af van wat hier in de glastuinbouw gebeurt. De drive die het werk hier meer dan interessant maakt, is dat het glastuinbouwgebied, samen met het Westland, maar het innovatieve karakter is hier natuurlijk onomstreden, dat men een boodschap heeft voor de wereld als het gaat om de wereldbevolking te voeden. Er zijn nu 8 miljard mensen. Het gaat naar misschien wel 9, 10 of 11 miljard mensen. Nu is de verdeling al niet helemaal goed geregeld, zegt hij maar even in het kader van rentmeesterschap, wat een schande op zich is, maar dit gebied heeft daar echt oplossingen voor. Men zal bij moeten dragen aan het voeden van de wereld. Daar zit men middenin in dit gebied. Het is dus een belangrijke sector, die inderdaad veel CO2 gebruikt, allerlei negatieve effecten op energie heeft, maar dan is zo'n leiding over oost wezenlijk. De wethouder denkt dat als hij ergens voor bezig is geweest de laatste maanden, 4 weken geleden is het gestopt, moet hij bekennen, maar in de krant was te lezen wat er in de provincie gebeurde, is dat hij geprobeerd heeft het op de agenda te krijgen bij de provincie en het ministerie, omdat het eigenlijk onbestaanbaar zou zijn dat die leiding over oost niet hier langs komt en in de juiste dimensionering. Als er nou ergens kansen zijn dan is het juist om met de restwarmte uit de Rotterdamse haven de tuinbouwbedrijven aan te sluiten. Dat is waanzinnig goed voor het milieu, want dan kunnen ook de woonwijken aangesloten worden. Maar het is ook goed voor de economische factor, want dat mag ook nog gewoon mee tellen, omdat ze in de verduurzaming op een goede manier naar de toekomst toe aan hun energie kunnen komen. Alles bij elkaar zorgt ervoor dat de wethouder er maximaal op in blijft zetten. Hij heeft het ministerie aan tafel gekregen. De gedeputeerde is afgetreden, er is veel gedoe in het Rotterdamse, maar de wethouder ziet het als een kans om invloed zo maximaal mogelijk te benutten om in ieder geval die kans te pakken. Dan gaat men ineens over mogelijk andere cijfers praten. Op het moment dat die warmteleiding hier ligt in de juiste dimensionering, kunnen ook woonwijken mogelijk aangesloten worden. Bleiswijk ligt dan heel erg voor de hand. Daar zou een enorme versnelling kunnen komen in aantallen. Dan gaat het misschien ver uit boven de aantallen die nu genoemd worden. De heer Jumelet begrijpt dat de wethouder een beetje in de flow van de leiding is. Eens hoor, het verhaal over het economische belang et cetera. Maar heel objectief heeft hij een vraag gesteld. Als het mis gaat, er zijn al twee bestuurders gesneuveld op dit onderwerp, met die leiding over oost, die restwarmte vanuit Rotterdam, dan valt er een heel bijzondere pijler onder het verhaal van deze gemeente weg. Wat is dan het alternatief? Hij begrijpt het als de wethouder geen compleet uitgewerkt plan heeft klaar liggen, maar hij heeft er hopelijk over nagedacht. Als de doelstellingen naast zo'n groot risico gezet worden, wat zich openbaart rond dit onderwerp, dan zou hij toch een plan B of plan C verwachten. Dat hoopt hij. Wethouder Abee kan natuurlijk filosoferen, dat als het onverhoopt niet door zou mogen gaan, en dat zou hij echt een gemiste kans vinden. Er wordt hier niet over een beetje Gronings gas gesproken. Het gaat over 1 of 1,5%. Laat hij aannemen dat het risico € 100mln zou zijn, welke minister zou nou het Gronings gasprobleem niet voor € 100mln, voor de gemeente een groot bedrag, maar voor ministeries afrondingsbedragen, uitgeven voor 1 of 1,5% aan oplossing. Daar moet men elke nacht voor wakker gemaakt willen worden en om het uur als er iedere keer zo'n oplossing komt. Het zou echt vreselijk zijn als dat niet gebeurt. Er wordt nu op ingezet dat dat niet gaat gebeuren en dat hier de juiste leiding komt. Als dat niet gebeurt, dan kan hij daar over filosoferen, dan wordt er waarschijnlijk een leiding over midden aangelegd. Dan zal gekeken moeten worden of daarop aangesloten kan worden. De heer Jumelet vindt het een beetje flauw om te zeggen: filosoferen. Dan lijkt het of het iets is wat totaal niet realistisch is. Dit is toch een dusdanig belangrijk onderwerp, één grote pijler en dat is de leiding over oost. Het is dan flauw om te zeggen dat hij gaat filosoferen. Nee, er is nog een aannemelijk groot risico hier te zien. In beleidsontwikkeling moet risico toch ingeschat worden? Daar moeten toch gedachten over zijn, of voorzieningen, hoe het getackeld kan worden. Wethouder Abee was daar juist mee bezig. Het is wel heel prematuur als zulk laag hangend fruit zich voordoet, het niet toegepast zou kunnen worden. Dan wordt gekeken naar een leiding over midden, want er zal iets moeten gebeuren, hoe daar op aangesloten kan worden. Dat zal kosten met zich mee

brenge, het zal een tijdsaspect hebben. Dan zal gekeken moeten worden naar geothermie, waar de bodem hier niet het meest geschikt voor is. Dat heeft niet met deze wethouder te maken, maar met aardlagen. Geologisch is het hier op dat gebied niet helemaal optimaal gegaan. Dan zal gekeken moeten worden in hoeverre dat toepasbaar is. Natuurlijk zal men naar een alternatief moeten kijken. Die alternatieven ziet hij op papier best gedeeltelijk voor zich. Maar om daar nu op te anticiperen voor als de leiding over oost er niet komt, dat vindt hij een verkeerd signaal naar het ministerie, want die leiding moet er gewoon komen. Daar gaat hij voor. De voorzitter verzoekt hem om verder te gaan met de beantwoording van de vragen. Wethouder Abee zal proberen het nu wat korter te doen. De paalrot van de heer Duk, dat loopt. In september komt daar iets over uit, een stimuleringsprogramma. Als het probleem zich hier voor doet, maakt dat onderdeel uit van de dialoog die gevoerd wordt de komende periode. Al dat soort dingen komen in de uitvoering terecht. Over het zwembad, heeft hij eerder gemeld, verwacht het college na de zomer uitkomsten. Dit jaar verwacht het college de raad hierover te kunnen informeren. Maar beter grondig dan te vroeg en bij een zwembad komt echt wel wat kijken. De heer Duk vraagt of de wethouder het met hem eens is, dat in een duurzaamheidsvisie inderdaad iets zou moeten staan over wat de gemeente van plan is te doen met burgers die getroffen worden door klimaatverandering. Hij snapt dat er verschillende routes naar toe zijn, maar hij ziet nu helemaal nergens dat de gemeente daar een rol voor zichzelf ziet. Wethouder Abee geeft aan, dat het revolverend fonds iets is, wat de gemeente voor zichzelf ziet, om te kijken of dat een middel kan zijn wat mensen kan helpen om ervoor te zorgen dat iedereen mee gaat. Voor volgend jaar wordt € 300.000 gevraagd. Dat is juist voor initiatieven, als mensen komen die initiatieven hebben kan gekeken worden hoe een zetje gegeven kan worden, hoe het gestimuleerd kan worden. Dat zijn de uitvoeringszaken die vanuit de visie komen. Het college zegt: draagvlak voor iedereen. Iedereen zal mee genomen moeten worden. De heer Duk begrijpt dat. Alleen, voor zover hij begrepen heeft, is dat revolverend fonds bedoeld om de verduurzamingsslag toe te passen en niet om gevolgen van klimaatverandering, zoals die paalrot, te voorkomen of te verhelpen. Het lijkt hem dus niet dat daar dat geld aan uitgegeven wordt, maar dat daar andere routes voor moeten zijn. Wethouder Abee zegt dat die routes er zijn. Daar heeft het college de raad de afgelopen maanden ook over geïnformeerd, als het gaat om overleggen met het hoogheemraadschap, de klimaatadaptatie, de hittestress. Eens met de heer Muis, ook in Berkel centrum moet daar aandacht voor zijn. De knelpunten zijn bij wijze van spreken al in beeld, om dat soort dingen mee te nemen. Die zitten soms al in de reguliere begroting, beheer en onderhoud, om bij het aanleggen van nieuwe gebieden goed te kijken naar de verhouding tussen groen en verharding. Zulke zaken zitten er allemaal in, naast hetgeen in de visie op hoofdlijnen, met die stip op de horizon, wordt bekeken. De heer De Groot vindt dat het college niet te terughoudend moet zijn met het voorstellen van plannen. Dat zal de wethouder graag proberen na te komen. Hij heeft wel te maken met hoe de politieke hazen hier lopen. Het uitgangspunt is dat men probeert realistisch te zijn, geen kapitaalvernietiging op het verkeerde moment, maar wel zo hard mogelijk en zo snel mogelijk. Initiatieven zullen enthousiast omarmd moeten worden. Hij komt er graag op terug. Hij heeft geen enkele twijfel dat dat dan waarschijnlijk wel gesteund gaat worden, als het realistische plannen zijn. Dan de heer Jumelet. Hij heeft natuurlijk gelijk dat het uitermate jammer is dat de vergelijking met 1990 niet gemaakt kan worden, maar de wethouder kan het niet helpen. Men heeft de cijfers niet, die cijfers zijn niet beschikbaar. Als hij een oplossing heeft, graag. De heer Duk merkt op, dat de wethouder zelf die gegevens aan hem heeft doorgestuurd als antwoord op één van zijn technische vragen. Dus die gegevens zijn wel aanwezig. Wethouder Abee vindt dat dan niet gezegd moet worden, dat ze niet aanwezig zijn. Voor een aantal zaken is duidelijkheid over de CO2. Maar voor veel zaken moet men zich baseren op 2007, zelfs later. Het gaat niet om de vergelijking met 1990. Men zal het moeten doen met de kennis die er is. Er is beschreven wat men denkt te weten. Men moet ervoor zorgen, dat er meters gemaakt worden. Er moet goed gemeten kunnen worden naar de toekomst toe. De heer Jumelet zegt dat het beleid en de regels, die aangedragen worden vanuit het klimaatakkoord, namelijk 49% CO2 realiseren ten opzichte van 1990, helder is. Daar zit weinig Spaans of Chinees tussen. Op de vraag van de heer Duk komt er een staatje waarin staat dat in 1990 de CO2 uitstoot 150.000 ton was. Zijn vraag is geen gegoochel met cijfers. Wat zijn de feiten, die de wethouder hanteert in de duurzaamheidsvisie als het gaat om reductie? Hoe gaat hij dat monitoren? Dat is een basisvraag, waar de raad gewoon recht op heeft. Wethouder Abee vindt dat zeker. Daarom is precies geschreven wat het college denkt te weten. Over 1990 deels, over 2007, 2017. Dat is het kader waarop vertrokken wordt. Als raadsleden iets weten aan te reiken, waardoor het college nog meer zicht krijgt op 1990, uitstekend. De heer Duk merkt op, dat de wethouder zelf die gegevens aan hem heeft gegeven, namelijk 150.000 ton in 1990. Dat komt van het klimaatmonitor af. Hij begrijpt niet waarom de wethouder hem daar een linkje naar stuurt i.p.v. dat hij hem zelf de gegevens geeft. Als hij doorklikt krijgt hij die gegevens. Die gegevens zijn bekend. Als de wethouder nu zegt: als u gegevens heeft, die het college niet heeft. Die gegevens heeft de wethouder hem zelf gegeven. Wethouder Abee zegt dat de heer Jumelet om een footprint vroeg, ere wie ere toe komt. Dat heeft het college aan het denken gezet, hoe het zo concreet mogelijk gemaakt kan worden. In de brief is geprobeerd aan te geven wat men weet over 1990. Dat is deels zo. Dat is een totaalcijfers. Als gevraagd wordt of straks de glastuinbouw gemeten wordt, de bewoonde omgeving, de verkeersintensiteit, dat is

allemaal zeer dubieus of men dat kan. Belangrijker is dat er meters gemaakt gaan worden naar de toekomst toe en om het zo objectief mogelijk vergelijkbaar maken, het liefst met 1990, maar het college heeft geschreven dat een aantal dingen niet bekend zijn. De heer Duk merkt op, dat de gegevens van 1990 opgedeeld zijn in die verschillende sectoren. De voorzitter stopt de discussie over de cijfers van 1990, want het blijft rond zingen. Het signaal is helder. Het kan op een ander tijdstip. De wethouder kan door met de beantwoording van de vragen. Wethouder Abee gaat inderdaad richting afronding. De heer Machielse vroeg naar 'aanjager of politieagent'. De gemeente wil vooral het eerste zijn. Daar waar het nodig is, moet men wel iets durven afdwingen. Het heeft met draagvlak te maken en kleinere groepen en afdelingen kan ook door faciliteiten beschikbaar te stellen, waardoor mensen mee kunnen en een situatie creëren die ze niet kunnen neerleggen, denk aan situaties bij verenigingen van eigenaren. Gekeken moet worden dat de laatsten niet de remmer kan zijn. Er moet goed gekeken worden of het reëel is. De gemeente is vooral aanjager en moet ervoor zorgen dat die positieve flow bereikt wordt. Met de schooltuinen is men volop bezig. Dit jaar hoopt men de eerste pilot te hebben en daar ook geld voor te hebben in navolging van de tuin van de toekomst. Ook daar is die € 3ton belangrijk voor, dat als er initiatieven komen, dat daadwerkelijk toegepast kan worden. Als blijkt dat er zoveel goede initiatieven zijn, dan zal de wethouder terug komen, als er te weinig geld is, om dat voor te leggen in prioriteitstelling. De heer Jumelet het liefst scenario's. Soms is één oplossing vinden al een geweldige opgave. Straks rondom de warmtevisie komen er wel scenario's, waarin politiek gezegd kan worden waar om die en die redenen voorkeur gegeven wordt aan die en die wijk, bijvoorbeeld omdat dat het meest oplevert of omdat het technisch het best loopt. Die scenario's zijn in de praktijk niet altijd te doen, maar er komen keuzes waarbij de raad echt in stelling gebracht kan worden. In hoofdlijnen denkt hij alle vragen besproken te hebben. Het is belangrijk om elkaar scherp te houden met die visie. Het is geen eindproduct. In een voortgangsproces moeten steeds stappen verder gezet worden om uiteindelijk die belangrijke duurzaamheidsdoelstelling te bereiken.

De voorzitter heeft de wethouder diverse toezeggingen horen zeggen. Die zal ze straks even samen vatten. Gaat het over cijfers, meneer Jumelet? Het gaat de heer Jumelet over een wezenlijk onderdeel. Wat is nou de doelstelling voor de CO2 reductie voor 2030. Gewoon het getal. Waar koerst de wethouder op? Volgens wethouder Abee staat dat in de brief omschreven, waar hij in 2030 wil zijn. Hij kijkt even opzij voor het exacte getal. Dat hoort hij in de tweede termijn. De hoofdvraag van de heer Duk is niet beantwoord. De wethouder zat in het vorige college, wat de ambitie had om in 2025 CO2 neutraal te zijn. Dat staat zelfs nog in de stukken die behandeld gaan worden. Hoe kan het dan dat het nu naar 2050 gaat? Waarom is dat 25 jaar uitgesteld? Wethouder Abee kan dat niet zo goed beoordelen. Zijn voorganger heeft alles op alles gezet om het dossier van duurzaamheid in beweging te krijgen, want er was, kort door de bocht, niets. Geen ambtenaar, geen budget. Daar is de vorige periode heel hard aan gewerkt. Er zijn toen waarschijnlijk dingen op papier gekomen waarvan men nu zegt, met de kennis van nu, wil men naar een realistisch duurzaam traject toe met doelstelling waarvan gedacht kan worden dat ze in redelijkheid te halen zouden moeten zijn, alle zeilen bij zetten, met het idee om in 2025 of 2030 CO2 doelstellingen te halen, dat de wethouder dat niet ziet. Het is geen onwil, maar onhaalbaar. Daar loopt de gemeente natuurlijk niet alleen in. Heel Nederland heeft dat probleem. Hij leest nogal eens iets van gemeenten die zeer ambitieus zijn, daar probeert hij zich in te verdiepen, dan denkt hij: alleen maar roepen om iets te halen, het gaat uiteindelijk om de daden. Het college denkt een traject in te gaan, waarbij doelstellingen ambitieus gesteld worden en waarvan men de handen vol zal hebben om ze te halen. Maar een versnelling? De wethouder ziet het op dit moment niet, maar misschien geven technologische veranderingen mogelijkheden.

De heer Jumelet vraagt om een schorsing van 2 minuten. De voorzitter schorst de vergadering voor 2 minuten.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer Blonk bedankt de wethouder voor de uitgebreide en heldere beantwoording. Hij komt even terug op wat de heer Muis aangaf over die plastic flesjes hier op tafel. Die moeten eigenlijk vervangen worden door kannen met water. Heeft hij dat goed ontvangen? De heer Muis zegt dat dat klopt. De heer Blonk vindt dat een heel goed idee. Duurzaamheid in het klein. Gezegd kan worden, dat die flesjes voortaan achterwege kunnen blijven. Voortaan worden kannen water gebruikt. Dat lijkt hem een goed idee. Hij gaat ervan uit, dat dat de volgende vergadering geregeld is. Dat is morgenavond, dus hij is benieuwd. Hij zal er nog achteraan gaan. Hij hoorde in de beantwoording van de wethouder over schoolpleinen vergroenen. L3B vindt dat het vergroenen van schoolpleinen een verantwoordelijkheid is van de scholen.

Dat is altijd al zo geweest m.b.t. wat men op die schoolpleinen doet. Moet de gemeente dat nu betalen? Dat dacht hij niet. Hij denkt dat de wethouder zojuist een onjuiste toezegging heeft gedaan hierin. Misschien kan hij in de beantwoording van de tweede termijn hierop terug komen. De heer Muis denkt dat dat hetzelfde is als subsidie beschikbaar stellen voor toekomstbestendig maken van tuinen. Daar gaan inwoners ook zelf over, maar daar wordt ook subsidie gegeven. Waarom dan niet scholen ook helpen of faciliteren om te verduurzamen of water op te vangen? De heer Blonk begrijpt dat en het zou heel logisch zijn, ware het niet dat er afspraken zijn met scholen t.a.v. de inrichting en het onderhoud van de schoolpleinen. Daar zit de kneep. Daarom denkt hij dat dat een verantwoordelijkheid is van de schoolbesturen. L3B heeft vertrouwen in het college om alles in het werk te stellen dat Lansingerland kan aansluiten op de warmteleiding Rotterdam Leiden, in de verwachting dat hij er komt. De raad van Rotterdam heeft er vorige week heel wat extra miljoenen ingepompt om de leiding in ieder geval mogelijk te maken. Daar mag Lansingerland blij mee zijn. L3B hoopt dat de gemeente daarop aangesloten kan worden en dat ook op een fatsoenlijke manier, op een financieel fatsoenlijke manier. Hij heeft er, gezien deze visie, vertrouwen in dat het college het mogelijk maakt dat ook inwoners met een kleine beurs geholpen worden bij de energietransitie. Gelukkig is er het revolverend fonds van de gemeente en of het warmtefonds van het rijk beschikbaar. Men heeft nu te maken met het revolverend fonds van de gemeente, de € 1 tot 5mln, en er is het warmtefonds van het rijk. Maar het mag dus niet zo zijn, dat inwoners van Lansingerland in het traject van het kastje naar de muur sturen - verhaal komen over het warmtefonds en het revolverend fonds. Hij wil vragen aan de wethouder om hier op in te gaan in de tweede termijn met de bedoeling om te zeggen dat dat niet gebeurt. Een stip op de horizon zetten is vaak gewoon te doen bij een visie, maar die stip moet hier bij deze visie Lansingerland Duurzaam veel dichterbij de gemeente komen te liggen dan bij de horizon. De technologie in duurzaamheid gaat razendsnel. Jaarlijks de visie Lansingerland Duurzaam tegen het licht houden vindt L3B noodzakelijk. Men kan niet volstaan met eens per vier jaar. De wethouder gaf aan er aan vast te willen houden om de visie eens per vier jaar te evalueren c.q. tegen het licht te houden, maar daar is L3B het niet mee eens. Als de wethouder in de tweede termijn zegt niet bereid te zijn dat eens per jaar te doen, dan overweegt L3B een motie of een amendement in de raad. Dit was zijn tweede termijn.

De heer Dieleman heeft een korte reactie in de tweede termijn. Fijn om zo met elkaar uitgebreid over duurzaamheid te kunnen praten, omdat dat de laatste tijd wat minder was gedaan. Een goede discussie, waarbij iedere partij het belang van duurzaamheid heeft aangegeven vanuit verschillende uitgangspunten in ideologie en overtuiging, dat is helemaal prima. Iedereen ziet wel dat men aan de slag moet en dat deze visie daar een goede eerste stap in biedt. Over het actualiseren van de visie. Wat de CU betreft, hoeft de visie echt niet ieder jaar geactualiseerd te worden, maar wel dat er eens in de zoveel tijd in de commissie met elkaar gepraat wordt over hoe dat gaat. Een visie actualiseren is vrij veel werk en daar gaat gewoon heel veel tijd in zitten. Dat zou men niet moeten doen. Men zou vooral regelmatig met elkaar moeten spreken over hoe men aan het werk is vanuit de vastgestelde visie. Gaat men nog de goede kant op? De heer Blonk is niet zo gevoelig voor het feit, dat eens per jaar evalueren veel tijd kost. Het gaat hem veel meer om de inhoud en het belang ervan om dat te kunnen bijstellen. Hij weet zeker dat het sowieso wordt bijgesteld m.b.t. het klimaatakkoord en afval. Hij zou dat gewoon maar eens per jaar doen. De heer Dieleman kijkt met verwachting uit naar de motie wat ongetwijfeld gaat volgen van de heer Blonk. De CU vindt het prima om de uitvoeringsplannen regelmatig met elkaar te bespreken. Een andere motie die tegemoet kan worden gezien is over hoe men omgaat met energietransitie voor mensen met een kleinere beurs. De PvdA had het daar ook over in de eerste termijn. De handen kunnen best ineen geslagen worden om een motie te gaan schrijven. Die zal ergens voor de raadsvergadering verspreid gaan worden. Dank u wel.

De heer Duk begint er maar meteen mee. Hij trekt inderdaad zijn haren uit het hoofd als het gaat om de snelheid waarin de gemeente verduurzaamt. Het vorige visiedocument hierover heette niet voor niets Realistisch Duurzaam. Het had toen als doelstelling 2025. Dat is inderdaad op dit moment niet haalbaar meer. Zelfs de 10 jaar, die er toen voor werd genomen, vindt GL teveel gevraagd, maar 2030, over 11 jaar, lijkt voor GL dat daar een heel grote slag uit gehaald moet kunnen worden en dat het zelfs haalbaar moet kunnen zijn. De vragen over het klimaatakkoord en de gevolgen daarvan voor deze gemeente lijken hem duidelijk. Hij betreurt het dat de raad het niet voor de raadsvergadering kan krijgen, de informatie daar over, maar hij zou de wethouder willen vragen om het in ieder geval voor de behandeling door de ALV van de VNG met de raad te delen, zodat de raad kan aangeven hoe de raad daar in staat. Het voorstel van de flesjes water: hij heeft er nu twee voor zich staan en zou blij zijn als er een karaf zou staan, ook al kan hij die omgooien. De wethouder is niet ingegaan op zijn vraag of de gemeente mogelijkerwijs zelf een windmolen zou kunnen plaatsen, zodat voorzien kan worden in de eigen stroomvraag. GL is blij dat het CDA en WIJ aangeven dat ze voornamelijk willen inzetten op plekken waar de impact groot is, of het effect hoog is. Aangezien 80 tot 90% van de CO2 uitstoot bij de glastuinbouw vandaan komt, lijkt het hem de logische stap, dat daar inderdaad met de wortel, maar ook met de stok,

wordt aangegeven, dat men daar echt verandering wil hebben. Het eenmaal per jaar behandelen van deze visie lijkt GL een heel erg goed idee. GL ziet de motie graag tegemoet, mocht die nodig zijn.

De heer De Groot kan het kort houden. De PvdA gaat van harte een mooie motie maken om aandacht te vragen voor die impact op de economische duurzaamheid en gelijkheid. Hij wil het wel met een heel concreet voorbeeld illustreren. Dat heeft niets met dit beleid te maken, maar met het armoedebeleid. In het verleden werd nogal eens gestimuleerd om vanuit de bijzondere bijstand een tweedehands wasmachine te kopen, maar dat zou vanuit de duurzaamheidsprincipes weleens een slecht idee kunnen zijn. Misschien eens goed om naar de bredere beleidsvelden te kijken. Wat zijn nu de goede lijnen daarin? Dank u wel.

De heer Jumelet begint met te stellen dat WIJ beleid graag wil steunen op basis van feiten. Hem is altijd geleerd: meten is weten. Het gevoel bekruipt hem, dat men moeite heeft om feite op tafel te leggen op basis waarvan dit beleid gevoerd wordt. Hij vindt het een beetje, en dan zegt hij het een beetje oneerbiedig, maar het is een beetje gegoochel met cijfers. 1990 is het uitgangspunt. Dat wordt 2007 en 2017. De heer Dieleman wilde al een tijdje die vraag stellen. Nu hij het jaartal 1990 noemt, kan hij de vraag ook stellen. Vindt de heer Jumelet 1990 nog een reële vergelijking bij deze gemeente? In 1990 waren dit nog drie hele kleine dorpjes, van pre-Vinex, pre-economische uitbreidingslocaties. Het was allemaal nog weiland en wat kassen. Is het reëel om dat te vergelijken met wat de gemeente nu is? Het is de vraag om van de heer Jumelet te vragen om dat te vinden. Hij vraagt gewoon naar de feiten op basis waarvan beleid wordt ontwikkeld. De richtlijnen zijn 1990. Hij hoort graag van de wethouder hoe hij in VNG verband of anderszins om andere uitgangspunten gaat vragen. Er staat nu dat de reductie van CO2 in 2030 49% moet zijn t.o.v. 1990. Zijn simpele vraag is dan eigenlijk gewoon: wat is de footprint? Wat is nou de CO2 uitstoot? Wat is het doel in 2030, waar op gestuurd gaat worden? Voor de voorzitter is die vraagstelling nu wel helder. Ze kijkt ook even naar de tijd, graag even verder. De heer Jumelet wil een toezegging van de wethouder dat hij in de komende raad in een brief duidelijk maakt wat de cijfermatige onderbouwing is, op basis waarvan hij dit beleid doet. Doet hij die toezegging niet, dan kondigt hij alvast een motie aan bij deze. WIJ vraagt, in het kader van die monitoring, hoe men kan monitoren als men niet weet wat de uitgangspositie is. Hij hoopt van harte dat andere fracties het met hem eens zijn. Op alle beleidsterreinen moet men feiten en cijfers hebben op basis waarop het gestoeld wordt. De RES. In het vierde kwartaal krijgt de raad dan een brief et cetera, maar men is al anderhalf of twee jaar bezig in die RES. Voor de raad blijft het toch een black box. De brief, die het college heeft toegestuurd, is beperkt van inhoud, maar inhoudelijk moet de raad toch mee genomen worden in het verhaal om uiteindelijk straks een besluit te kunnen nemen, ergens in het najaar. De heer Dieleman is inmiddels op de hoogte van de twee speerpunten van de heer Jumelet in dit dossier, maar zoals de RES nu aangevlogen wordt, is toch een vrij normale vorm van beleidsvoorbereiding. Het college bereidt voor, ambtelijk wordt er veel voorbereid en dan gaat het voorstel naar de raad toe. Dat is toch een vrij normale manier om voorstellen naar de raad te brengen. Wat wil de heer Jumelet nou extra t.o.v. dat? De heer Jumelet legt uit, dat de gemeente deel neemt in de RES, al geruime tijd. Daar wordt op bestuurlijk niveau gesproken. Op bestuurlijk niveau worden allerlei dingen voorbereid. Dan is het op dit belangrijke onderwerp, waar straks uiteindelijk het duurzaamheidsbeleid mede door bepaald wordt, om de raad mee te nemen in de ontwikkelingen. In die zin wordt de raad te weinig geïnformeerd en te weinig mee genomen in het hele verhaal rondom de RES. Hij heeft al nadrukkelijk het risico aangegeven rondom de restwarmte uit Rotterdam. WIJ hoopt, dat er toch een soort risico-sessie is gehouden binnen het ambtelijk apparaat en met het college over: als dit niet gebeurt, wat betekent dat dan voor ons? Tenslotte, in het verlengde van de motie die L3B overweegt, misschien kan het een tweede onderdeel zijn in die motie, zou hij met name het onderdeel rondom het uitvoeringsprogramma en de uitvoeringsplannen verankerd willen zien in het feit dat het ook richting de raad komt en dat de raad daar ook over spreekt en periodiek over geïnformeerd wordt, over de voortgang. Daar zal WIJ het wellicht nog met L3B over hebben, of dat een plek kan krijgen in die motie. Dank u wel.

De heer Van Harn bedankt de wethouder voor zijn antwoorden. Er ligt nu een routekaart en daar gaat men mee op weg. Het CDA wil hier duidelijk gezegd hebben, dat ze de glastuinbouw een warm hart toedraagt. Men moet zich niet alleen bezig houden met kleine plastic flesjes, maar ook met de grotere doelen, die op tafel liggen. Dat was zijn punt. De heer Muis geeft aan, dat het flesje een spontaan voorbeeld was van iets kleins, wat men kan doen, waarmee het goede voorbeeld gegeven wordt. Dat was alles. De heer Van Harn heeft dat begrepen. Hij heeft aandacht gevraagd voor vooral de grote zaken, waar winst behaald kan worden. Ook winst, vooral. Het CDA ziet uit naar de uitvoeringsplannen, die gaan komen. Daar wacht het CDA op. Dank u wel.

De heer Machielse vindt het een top plan. Rotzooi opruimen en op zo'n manier dat iedereen aan boord blijft. De VVD kijkt er naar uit. Blij met hoe het college dit aan pakt. Al moest hij bijna een motie gaan aankondigen, toen hij de wethouder hoorde over de politie of de aanjager, maar gelukkig herpakte hij

zich daar snel in. Nog even een korte reactie op de vraag van L3B. Of het nou jaarlijks wordt herzien of vierjaarlijks, tweejaarlijks, dat maakt de VVD niet zoveel uit, mits de wethouder met vertrouwen toelicht dat de raad up to date blijft met technische ontwikkelingen, met politieke ontwikkelingen en dat hij dan het initiatief neemt met zijn ambtenaren om het te gaan herzien. Dan hoeft het wat de VVD betreft niet jaarlijks of tweejaarlijks, als de raad maar up to date blijft. Hetzelfde geldt ook voor de uitvoeringsplannen. De heer Blonk vraagt of hij het dan wel met hem eens is, dat de raad daar dan over wil praten. Men zegt toch niet: wij hoeven dat niet te weten, doe dat maar ten burele van het college en de ambtelijke organisatie. Dat bedoelt hij toch zeker niet? De heer Machielse bedoelt dat zeker niet. Maar alleen de raad is bevoegd om een gewijzigde visie vast te stellen, dus als het college hem wil herzien, zullen ze toch naar de raad moeten, tenzij het de uitvoeringsplannen betreft, maar hij verwacht dat de heer Dieleman hem gaat interrumperen als hij ernaast zit. Dat lijkt hij niet te zitten, dus dat is geruststellend. Die uitvoeringsplannen, ja, het college stelt voor om drie maal per jaar de raad te informeren over de stand van zaken. Daar is de VVD heel blij mee. En het college heeft duidelijk aangegeven, dat er voor een hele serie aan besluiten sowieso besluitvorming van de raad nodig is. Dat komt nog eens boven op die periodieke update. Als daar nog aan gekoppeld wordt dat de visie wordt herzien waar nodig, dan ziet de VVD alleen maar een goed vervolg. De heer Duk vraagt hoe de VVD ertegen aan kijkt, dat het nu een college bevoegdheid is om die uitvoeringsplannen in te richten. Wil de VVD daar ook daadwerkelijk iets in te zeggen hebben of geeft de VVD het vertrouwen aan het college dat ze het in hun eentje mogen doen? De heer Machielse zegt dat formeel een deel van de bevoegdheid aan het college wordt gegeven en dat doet de VVD met vertrouwen. Dat kan hij hem verzekeren. Zoals hij het ziet geeft de raad een deel van de uitvoeringsbevoegdheid aan het college, voor zover dat past binnen de kaders, die financieel gesteld worden, en de ambities die gesteld worden met de visie. Daar heeft de VVD het volste vertrouwen in. Het staat de VVD en de heer Duk volledig vrij om, wanneer daar behoefte aan is, de wethouder ter verantwoording te roepen over wat er in de uitvoering gebeurt. Daarom is de VVD ook blij met de periodieke update, want dan heeft men de vinger aan de pols. Geloof hem, wanneer de VVD vermoedt dat het niet gaat zoals ze wensen, dan zijn ze zeker niet de laatsten die daar over aan de bel trekken. De heer Dieleman merkt op, dat de raad geen bevoegdheid tot uitvoering aan het college, want dat is wat het college doet. Het college voert dingen uit. De raad stelt geen uitvoeringsregelingen vast. De raad stelt geen uitvoeringsplannen vast. Het is echt aan het college zelf. Dus de raad geeft niets aan het college. Het college pakt gewoon de rol, die hem wettelijk gezien toekomt. De heer Machielse zegt dat dat geheel in lijn is met wat hij de heer Duk zojuist uitlegde. Daarmee zegt hij: college, aan de slag, top plan, ik zeg: doen.

De heer Muis bedankt de wethouder duurzaamheid. Goed om te horen, dat hij nog even refereert aan waar men met elkaar vandaan komt. Inderdaad, van helemaal geen beleid tot een wethouder die nu aangeeft door te pakken met deze visie, wat D66 zeer waardeert. Ook dank voor de uitleg over het revolverend fonds. Inderdaad, de bevestiging dat het voor knelpunten bedoeld is en inderdaad ook voor inwoners met een kleine beurs. Juist daar waar dingen moeilijk tot stand komen. Dan het antwoord op het klimaatakkoord. Hij snapt dat het een beetje optimistisch is om het voor de volgende raad geanalyseerd te hebben, maar het is wel één van de dingen, die van belang zijn als de visie uitgevoerd gaat worden. Men zal het toch moeten doen. Daarmee komt hij op het punt van het actualiseren van die visie. Er komen een heleboel dingen: klimaatakkoord, omgevingsvisie, transitie visie warmte, bodemvisie, leidraad transitievisie warmte van het rijk, het bod van de RES, revolverend fonds uitwerking. Dat is allemaal aanleiding om hem zeker binnen nu en een jaar te herzien. Er kunnen allerlei moties ingediend gaan worden van 1 jaar, 2 jaar, 3 jaar, 4 jaar, maar het moet gewoon over een jaar gedaan worden en waarschijnlijk ieder jaar, omdat de werkelijkheid blijft veranderen. Dat geldt eigenlijk ook voor wat de heer Duk zei. Het heeft geen zin om het vast te pinnen op een jaartal, want dat jaartal is nu naar achter geschoven, maar het kan misschien ook wel weer een keer dichterbij komen voordat men in 2050 is. Als daar redenen toe zijn, dan moet men dat zeker doen. Hij is ook blij met de uitleg van de wethouder over de beeldvorming. De heer Duk vraagt of de heer Muis van mening is dat dit op dit moment de maximale snelheid is. Zelf is hij daar nog niet zo heel erg van overtuigd, om eerlijk te zijn. De heer Muis weet dat ook niet, want hij heeft de uitvoeringsprogramma's allemaal nog niet gezien. Al de stukken die hij net noemde, daarvan weet hij ook nog niet wat de impact is. Dus het is heel moeilijk om dat nu te beoordelen. Hij gaat ervan uit, dat het eerder gebeurt als het eerder kan. Daar is de raad zelf bij, zeker als het ieder jaar geactualiseerd wordt. Hij was bij de beeldvorming. Goed dat de wethouder ziet dat dat gezamenlijk gedaan moet worden als college en raad om daar goed samen in op te trekken met ieder zijn verantwoordelijkheid. Dan is hij het inderdaad niet eens met de heer Machielse, dat de raad dan moet afwachten waar het college mee gaat komen. Nee, dit is de raad, de raad moet sturen en de raad moet aangeven hoe de raad het wil. En niet alles wat het college doet volgen en dan in gaan grijpen. Dus liever aan de voorkant kaders stellen dan achteraf concluderen dat niet gebeurt dat zij moeten weten wat de raad denkt. Dat werkt niet. De heer Dieleman zegt dat dit toch gebeurt. De duurzaamheidsvisie wordt toch nu vast gesteld? De heer Muis ging in op het punt dat de heer Machielse maakte, dat hij het niet nodig vond om de visie jaarlijks te herzien en dat hij ervan uit gaat, dat het college wel naar de raad toe

komt als zij denken dat het aangepast moet worden. Dat lijkt D66 niet de juiste volgorde. Dan over nieuwe plannen; de wethouder gaf aan dat dat nu goed wordt meegenomen. Daar gaat D66 dan ook op letten: groen, verharding, dat dat going concern is. Dan nog de flesjes water. Hij neemt aan, dat de wethouder bedrijfsvoering daar nog iets over gaat zeggen. Dan nog drie vragen. Daar hoeft hij niet direct antwoord op, maar dat is iets wat hij aan de wethouder mee wil geven, wat hij uit de beeldvorming heeft gehaald. 1. Bij de glastuinbouwtafel werd gezegd dat in 2030 wel 75% meer elektriciteit nodig is. Wat gaat de wethouder daar concreet mee doen in overleg met Stedin, omdat natuurlijk van belang is, dat men tijdig over voldoende capaciteit kan beschikken en dat er draagvlak bij de bevolking nodig is voor het aanleggen van extra kabels en leidingen et cetera. 2. Gaat over circulaire economie. Daarbij werd gesproken over een halvering van het grondstofverbruik in 2030. Zit dat nu voldoende in de aanbesteding? Dat die grondstoffen verminderd worden en gerecycled worden? Als laatste het warmtenet. Als er zoveel gedoe is in Rotterdam, bij de provincie, dan vraagt hij zich af hoe de gemeente daar nu in zit. Is men voldoende in control? Heeft de wethouder iets nodig van de raad? Dan hoort hij dat graag. Dank u wel.

Wethouder Abee zal proberen korter te zijn. Rondom de schoolpleinen heeft vorig jaar hier in de raad een discussie plaats gevonden. Er zijn uitspraken gedaan, die het college volgt. In de eerste termijn zei hij dat hij ervan uitging dat er één schoolplein vergroend wordt, maar dat zullen er in ieder geval twee worden. Daar zit altijd de spanning op: wie zou het formeel moeten betalen. Daarin heeft de heer Blonk natuurlijk gelijk. Het gaat om de vraag waar de budgetten liggen, welke mogelijkheden er zijn, welke prioriteit heeft het vanuit de gemeente. Het zou goed zijn om die beweging mee op gang te brengen om die vergroening tot stand te brengen. Revolverend fonds: vanzelfsprekend. Men moet duidelijkheid krijgen m.b.t. het warmtefonds. De heer Blonk komt nog even terug op die schoolpleinen. Hij begrijpt niet wat de wethouder nou eigenlijk gezegd heeft. Hij begrijpt het antwoord niet. Heeft hij gezegd dat de gemeente het gaat betalen? Of moeten scholen het zelf betalen? Dat heeft hij even gemist. Wethouder Abee zegt dat de gemeente zeker zal mee-stimuleren om te kijken wat de gemeente daarin kan betekenen, omdat scholen vaak krap in budgetten zitten, zoals ook vaak te lezen is in kranten, of mogelijkheden niet hebben. Daar zal het juiste midden in gevonden moeten worden, door te kijken waar beweging te verkrijgen is. Hij meent dat de raad een half jaar terug uitgesproken heeft, hij dacht dat het mevrouw Den Heijer van D66 was, die daar toen aandacht voor gevraagd heeft, ook bij een motie, en daar geeft het college uitvoering aan. Daar gaat dus ook wel gemeentelijk geld in, maar er moet altijd geprobeerd worden om het juiste midden te vinden. Rond dat revolverend fonds / warmtefonds moet het echt uitgezocht worden. Het moet niet tegenstrijdig worden. Als het een overlapping is, moet men het hier vooral niet doen. In de communicatie zal duidelijk gemaakt moeten worden waar burgers moeten zijn. Dat geldt ook in zijn algemeenheid, daar heeft de heer Muis en een aantal andere sprekers ook gelijk in. Als het gaat om hoe men met elkaar communiceert, naar de buitenwacht, maar ook naar de politiek, zal men mee genomen moeten worden in het traject. Daar zal men echt een been moeten bijtrekken. Daarom ook het voorstel om in ieder geval drie keer per jaar een overzicht te geven van wat er allemaal gebeurt. Het is dan aan de raad om te zeggen: ik wil nadere informatie, ik wil het agenderen. Het college zal in ieder geval duidelijk maken waar men allemaal mee bezig is en welke ontwikkelen men ziet. Als de klok een jaar terug gedraaid zou worden, zouden ook de vorderingen rond die RES erin zitten. Het is overigens wettelijk bepaald, dat de RES op basis van het klimaatakkoord van vorige week vrijdag bepaald moet worden. Daar gaat de raad over. De raad gaat daar beslissen. In de tussentijd ligt er nu een voorstel van 23 gemeenten. Het is de bedoeling dat 23 colleges die vast stellen. Vervolgens komt het ter kennisname aan de raad en dan is het aan de raad om aan te geven of men vreselijk heeft mis geschoten of dat de wethouder van Lansingerland daar de boot gemist heeft. Prima, dat hoort hij dan, maar dat is wel de formele gang van zaken. Dat is niet in het najaar, die formele besluitvorming. Het zal eerder volgend jaar rond deze tijd zijn, dan in het najaar. De heer Duk vraagt of het niet handig is als de raad vooraf een boodschap mee geeft aan het college in deze onderhandeling. Wethouder Abee denkt dat het altijd fantastisch zou zijn, als het college een boodschap mee krijgt. Die is nu voor het RES iets te laat, want er is al twee jaar gesproken. De raad heeft hierover een brief gekregen van het college. De raad heeft de gelegenheid gekregen om op 20 februari naar een bijeenkomst te gaan, waar raadsleden geïnformeerd werden over de RES. Een aantal mensen is hier ook geweest. De raad heeft daar de gelegenheid gehad volop aan te geven welke mogelijkheden men anders zag. De heer De Groot maakte een opmerking over tweedehands wasmachines. Dat vindt hij wel een heel interessant idee. Hij heeft daar gelijk in. Hij roept altijd als een woning nul op de meter moet zijn, dat ze dan niet de koelkast van hun schoonmoeder moeten mee nemen. Hij heeft er zelf ook altijd nog één in de garage staan met wat negatieve effecten. Hij zal bij zijn collega aankarten hoe daar een slag gemaakt kan worden. Als mensen opgezaald worden met een koelkast uit 1955, dan is het energieverbruik niet al te goed. Dan de visie. Een visie wordt vast gesteld voor meerdere jaren. Dat is die stip op de horizon. Een visie wordt niet elk jaar gedaan. Maar in de eerste termijn heeft hij gezegd dat als de visie over twee weken vast gesteld wordt en over twee maanden blijkt dat het klimaatakkoord zoveel wijzigingen aanbrengt, dat de visie achterhaald is, dan zal het college met een voorstel komen, voor zover de raad dat zelf niet doet, om die

visie versneld aan te passen. Juist ook de voortgang laat zien wat er gebeurt. Als er reden is om die visie eerder te herzien, dan is dat natuurlijk verstandig. Alleen, het uitgangspunt van het college is om een visie voor lange termijn ook voor lange termijn vast te stellen. Hij ziet de heer Blonk strijdvaardig kijken. Er is een aantal mensen sinds augustus op stoom en vandaag heeft hij nog kennis gemaakt met een nieuwe medewerker. Men heeft de handen vol om alles bij te houden. Hij dacht dat er naar dat lijstje gevraagd zou worden, de heer Muis noemde al heel wat dingen op, maar dan kan de wethouder zeggen dat er nog veel meer in zit. Dat krijgt de raad bij het uitvoeringsprogramma. Men heeft de handen vol, inmiddels aardig wat mensen, om al die duurzaamheidspunten, zowel bij collega Fortuyn als het gaat om de uitvoering en ook als het gaat om het sociale, om er handen en voeten aan te geven. Dan gaat de wethouder niet op voorhand zeggen dat elk jaar heel veel tijd en geld gestoken wordt in het herzien van een visie, behalve als het noodzakelijk is. Dan doet hij het desnoods twee keer per jaar, maar dat lijkt hem niet echt realistisch. Wat het college betreft, wordt een visie vast gesteld voor een periode van vier jaar. Zodra er reden is om eerder te herzien, dan zal dat zeker gedaan worden, want dat lijkt hem wel van belang. De heer Blonk zal er in de raad op terugkomen. Wethouder Abee had zijn vastberadenheid goed ingeschat. De raad gaat er uiteindelijk over. Maar hij wil echt aangeven, dat het echt onzin zou zijn, in zijn beleving, om elk jaar een visie, zonder gehinderd te worden aan ontwikkelingen naar de toekomst toe, te herzien. Hij gaat het zien. Het college ziet niet uit naar de motie, maar gaat er dan maar van uit dat die komt. Een paar kleine dingen nog van de heer Duk. Ja, zelf windmolens plaatsen. Er zijn plaatselijke initiatieven, coöperaties, die dat zouden doen. De gemeente moet niet op de stoel van een bedrijf gaan zitten. Dat is niet de corebusiness. Daar zijn bedrijven voor, daar zijn initiatieven voor vanuit burgers. Als die er zijn, ondersteunt de gemeente die graag. De heer Duk heeft het hier eigenlijk over hetzelfde als zonnepanelen plaatsen op het dak, namelijk, de gemeente moet voorzien in de eigen energiebehoefte. Hij wil geen windmolen plaatsen om de stroom te verkopen aan anderen, maar om in de eigen energievraag te voorzien. Wethouder Abee sluit niet uit, dat als men die plek al weet te vinden, dat hij dat graag aan een energiecoöperatie over wil laten of aan een bedrijf, die daarin gespecialiseerd is. Hij zal er in ieder geval op tegen zijn, dat de gemeente gaat proberen om de kennis te krijgen om een windmolen te plaatsen. Daar zijn anderen voor. Laat men eerst proberen er één te plaatsen voor wie dan ook. Dat zal nog een uitdaging zijn. De glastuinbouw. Als er nou ergens een sector innovatief geweest is in het verleden, dan is het juist de glastuinbouw in dit gebied. De eerste aquario, de eerste geothermie boring in Nederland vonden in dit gebied plaats. De wethouder is altijd heel erg onder de indruk, misschien wat naïef, over het innovatieve karakter van de glastuinbouw en de enorme drive die ze hebben om te verduurzamen, omdat zij ook zien dat dat de toekomst is. Laat men samen optrekken. Als blijkt dat de leiding over oost er niet komt en ook de leiding over midden niet, de geothermie niet kan, dan zal er inderdaad een enorm beroep gedaan moeten worden op elektriciteit. Daar is Stedin, waar de gemeente een aandeelhouder van is, zich volop aan het voorbereiden, op die toekomst, op hoe die energietransitie vorm gegeven moet worden. Dat zal een enorme klus zijn om te financieren, maar ook om nog de handjes te krijgen van mensen die nog enig technisch vernuft hebben om dat daadwerkelijk te realiseren. Het was de heer Muis, die over de 75% elektriciteit begon. Ook de heer Duk ziet de innovatie bij de glastuinbouw, maar hij ziet ook dat sinds 1990 er 380.000 ton extra CO2 uitstoot is vanuit de glastuinbouw, terwijl in zijn beleving het areaal is verkleind. Hij snapt de uitspraak van de wethouder, maar hij ziet ook dat als er niet bijgestuurd gaat worden, dat het dan niet op nul terecht gaat komen. Wethouder Abee geeft aan, dat het uitgangspunt is dat men op die nul uit komt. Dat zijn landelijke afspraken. Maar GL moet zich ook realiseren, dat er 2.000 tot 3.000 woningen gebouwd worden hier achter. Dat zal iets doen met de CO2, want dat betekent nogal wat. Het college baseert zich wat cijfers betreft op het CBS. Het college heeft linkjes gestuurd, cijfers gegeven, daar neemt hij geen afstand van. Waar het om gaat is dat er meters gemaakt moeten gaan worden. Hij laat alles zo meetbaar mogelijk maken, maar iets wat niet is, kan hij ook niet creëren. Als er geen gegevens zijn, kan hij ze niet verzinnen. Ja, hij kan ze wel verzinnen, maar daar heeft de raad ook niets aan. Met elkaar moet nu de stap vooruit gemaakt worden, zo concreet mogelijk, zo meetbaar mogelijk. De heer Dieleman begon het te snappen, toen de wethouder het de heer Jumelet nog één keer uitlegde. Hij kan het zich namelijk heel goed voorstellen, wat de heer Jumelet en de heer Duk net zeiden: om hoeveel ton CO2 gaat het nou, die in 2030 maximaal uitgestoten wordt en in 2050. Die cijfers moeten er ongetwijfeld zijn. Kan de wethouder hier niet gewoon een briefje over sturen? Dan zij die vragen ook gelijk opgelost. Dat is volgens hem niet bijster ingewikkeld en dan is die discussie ook afgerond. Wethouder Abee ziet op dit moment geen mogelijkheden om, anders dan redelijk geprobeerd is te verwoorden, aan te geven op welke cijfers het gebaseerd is. Op het CBS, landelijke uitgangspunten ten opzichte van 1990, voor zover dat dan kan. En dan op 49% uitkomen. De heer Dieleman: gemak dient de mens. In dit geval: gemak dient de raad. Kan het college echt niet even op een rijtje zetten. Er staan doelstelling in: zoveel procent naar beneden t.o.v. 1990, hoeveel het was in 1990 en hoeveel CO2 er dus maximaal uitgestoten wordt in 2030 en 2050. Dat is gewoon één tabelletje. Die cijfers zijn vrij makkelijk op te hoesten. Als het college aan de raad stuurt, dan heeft gelijk heel de raad het, dan hoeven niet 31 raadsleden zelf te gaan ploeteren. Wethouder Abee ziet op dit moment de mogelijkheden niet. Hij zal kijken of er wat cijfers opgelepeld kunnen worden. Met de gegevens die hij nu heeft, denkt hij dat die gegevens er niet zijn. Mochten die er

zijn, dan zal hij die zeker toesturen. De voorzitter beluistert hier een toezegging. Wethouder Abee heeft aangegeven, dat het college denkt dat de cijfers, zoals die er zijn, zo objectief mogelijk zijn, gebaseerd op het CBS en landelijke doelstellingen. Als hij de heer Dieleman een uiterste oproep ziet doen, dan knoopt hij dat in zijn oren. De wethouder denkt dat het er niet is. Hij heeft geprobeerd aan te geven dat het college probeert elke vraag serieus te nemen, maar voorlopig denkt hij en is het officiële antwoord dat het college denkt dat die cijfers niet te objectiveren zijn. Mocht dat wel zo zijn, dan krijgt de raad dat. He officiële antwoord is: het college denkt dat het er op dit moment niet is. Hij zou zeggen: laat men naar de toekomst gaan kijken en zorgen dat er meters gemaakt worden. De heer Jumelet merkt op, dat de wethouder hem in de eerste termijn had beloofd dat hij in de tweede termijn antwoord zou geven op de vraag wat zijn doelstelling is voor 2030. De wethouder zegt: laten we naar voren kijken. Goed, laat hij dan naar voren kijken. Wat is nou het doel? Dank, meneer Dieleman, voor de heldere uiteenzetting. Wat is nou het doel m.b.t. CO2 reductie 2030? Gewoon, simpel de vraag. Niet meer en niet minder. Wethouder Abee antwoordt: dat is ons houden aan datgene wat landelijk afgesproken is. De heer Jumelet kan dan wel de handen omhoog doen, maar de wethouder had ook al gevraagd: kom dan met die objectieve gegevens van 1990. Het college denkt zich gebaseerd te hebben op de CBS cijfers. Het college houdt zich aan datgene wat in het klimaatakkoord is afgesproken: 49% in 2030. Daar wordt naar gestreefd. WIJ zoekt naar een absolute maatstaf, waarvan hij denkt dat die niet te geven is. De heer Dieleman heeft al aangegeven dat het toen 3 dorpen waren. Meetbaarheid, al dat meten en al dat weten, maakt ook niet gelukkig. De voorzitter gaat dit nu afronden, want men blijft in herhaling zitten v.w.b. de cijfers. Een aantal blijft zeggen 'als dan' en het wordt uitgezocht. Dat is helder. Heeft de wethouder nog meer te melden op basis van de vragen? Dan kan hij zijn gang nog gaan, anders gaat ze afronden. Wethouder Abee denkt in hoofdlijnen gezegd te hebben wat hij graag wilde zeggen en hij heeft antwoord gegeven. Hij wil zeggen: laten we samen aan de slag gaan, elkaar scherp houden. Er zullen bijsturingsmomenten genoeg zijn de komende jaren. Dank u wel.

De voorzitter heeft diverse moties langs horen komen. Ze hoort L3B, de heer Blonk, de heer Dieleman samen met misschien de PvdA, de heer Jumelet een motie, dus een hamerstuk zal het niet worden. Men heeft nog de nodige tijd om dat allemaal voor te bereiden. Ze hoorde wethouder Abee iets melden t.a.v. wat zich allemaal aan projecten en items afspeelt. In het vierde kwartaal is er een overzicht te verwachten m.b.t. wat er allemaal speelt. Dan wordt het weer een gezellig samenzijn. Op de klok ziet ze dat het 22.10 uur is. Het is een groots onderwerp, zeker met alle uitvoeringsplannen, die zeer divers zullen zijn. Ze vergeet de flesjes water ook niet. Dank, heer Abee, voor de gegeven toelichting. De raad zal er nog op terugkomen. Dit onderwerp zal nog vele malen terug komen. Misschien wil wethouder Fortuyn iets zeggen m.b.t. het aandachtsgebied water in dit huis, over de flesjes. Huishoudelijk water. Kan hij dat organiseren op zo'n korte termijn.

Wethouder Fortuyn wil inderdaad even inhaken op het kleine verzoek rondom de plastic flesjes. Hij denkt dat de toezegging met een groots gebaar afgevoerd kan worden, want vanaf morgen kunnen de waterflesjes uit deze zaal verdwijnen. Hij heeft met de bode overlegd, dat er vanaf morgen alleen nog maar kannen met water staan. Dus dat probleem is opgelost. De vraag bleef nog wel een beetje m.b.t. de jus d'orange, want dat zijn flesjes, dat is glas. Dat is goed. Dan heeft hij dat antwoord ook direct, gaat helemaal goed. Dus vanaf morgen waterkannen in deze raadszaal.

6.b Ontwerp grenscorrectie Hordijklocatie met Rotterdam

De heer Machielse zag deze grenscorrectie wel aankomen. Het college is al geruime tijd bezig met de voorbereiding voor deze ontwikkeling. Dit is echt een ontwikkeling waar de VVD ontzettend blij mee is. Er worden circa 120 hoogwaardige woningen toegevoegd aan deze mooie gemeente, waarbij er een gemengde programmering is van 2-onder-1-kap, appartementen en ook weer een aandeel sociaal, waar de VVD blij mee is. De VVD kijkt ernaar uit om dit voorstel als hamerstuk naar de raad af te voeren en om vervolgens de nieuwe inwoners over een termijn te verwelkomen in de gemeente.

De heer Van Harn zegt dat het niet elke dag gebeurt dat de gemeente zo'n cadeau in de schoot geworpen krijgt. Een kavel grond van 1,7 hectare, waar 36 woningen op gebouwd kunnen worden. Dat ook nog met gesloten beurs, tussen Rotterdam en Lansingerland. Wie kan daar nou tegen zijn? Ook heeft het CDA begrepen, dat de bewoners van de Wildersekade nummer 10 tot 18 waarschijnlijk de wens hebben om bij Lansingerland te behoren, wat ook heel logisch klinkt. Dit laatste doet hem wel denken aan Bleizo west. Bij welke gemeente zouden die bewoners willen horen, wanneer daar woningbouw wordt gerealiseerd? Het CDA heeft geen bezwaar tegen het voorgelegde herindelingsontwerp van de nieuwe gemeentegrens tussen de gemeente Lansingerland en Rotterdam. Dank u wel.

De heer Jumelet is blij dat het CDA Bleizo west als woningbouw locatie zo langzamerhand gaat beschouwen. Fantastisch. De heer Van Harn vraagt of hij dat gehoord heeft. De heer Jumelet hoorde hem over de bewoners daar en daar leidt hij uit af dat hij open staat voor bewoning. Dat is altijd

voortschrijdend inzicht. En vraag aan de wethouder en dat betreft die Wildersekade 10 tot 18. Men is in gesprek. In de stukken staat dat het wel bij de zienswijze komt. Waarom heeft men dat niet mee kunnen nemen in het raadsvoorstel? Dat is het meest handige en voor de mensen ook het meest simpele. Wellicht dat de wethouder hier een kleine toelichting op kan geven. Dank u wel.

De heer Van der Stad heeft complimenten voor het zeer heldere voorstel. Goed dat er gekeken is vanuit de behoeftes van de toekomstige bewoners, wat nodig is om een goede dienstverlening te kunnen bieden op wijkniveau. Wat D66 betreft is deze grenscorrectie een formaliteit. Voor een eventuele grenscorrectie van Wildersekade 10 tot 18 vraagt D66 zich echter af of een voorstel de raad nog tegemoet komt. D66 is in ieder geval verheugd om te vernemen dat de gemeente actief mee denkt en werkt aan de wens van deze bewoners. Maar kunnen de huisnummers er tijdens de vaststelling herindelingsregeling, die nu voor ligt, er zomaar bij gezet worden? Daarnaast is D66 benieuwd of er ook nog een grenscorrectie te verwachten is bij het Berge Bos rondom het A13/A16 tracé.

Mevrouw Zwinkels zegt dat de totstandkoming van deze grenscorrectie met name van belang is voor de toekomstige bewoners van de locatie Hordijk. Goed, dat men niet met twee verschillende gemeenten en verschillende instanties te maken krijgt in één wijk. Goed is het ook te zien, dat in het voorbestemmingsplan er 26% sociaal gebouwd gaat worden, zowel huur als koop. Daar de bereikbaarheid van de Wildersekade en Bonfut problematisch is, wil ze vragen of binnen het bestemmingsplan rekening gehouden kan worden met een ontsluiting via de Hordijklocatie. Verder zal L3B natuurlijk voor deze grenscorrectie stemmen.

De heer Dieleman had niet verwacht dat in deze raadsperiode nog een keer een arhi-procedure gevoerd zou gaan worden, maar deze kan hij heel goed volgen. Wat de CU betreft gewoon een hamerstuk.

Wat de heer De Groot betreft een hamerstuk.

Dat geldt ook voor mevrouw Citterbartova.

Wethouder Arends vindt het toch een belangrijk moment. Een grenscorrectie. Dat Lansingerland een stukje van Rotterdam overneemt. In de krant stond er al een artikel: dat wordt landjepik. Nou, dat wordt natuurlijk heel netjes gedaan, samen met de gemeente Rotterdam. Het is al als een hamerstuk in de gemeente Rotterdam besloten. Nu ligt het aan de commissie voor. Ze hoort eigenlijk alleen maar positieve berichten zodat de inwoners, die daar uiteindelijk gaan wonen, met één gemeente te maken hebben. Er werd een vraag gesteld over de Wildersekade, de bewoners van Rotterdam van 10 tot 18, kan dat nu niet mee genomen worden? De inwoners van Rotterdam in dat stukje hebben de wens geuit om bij Lansingerland te horen. Die verwelkomt de wethouder natuurlijk graag, maar het kan nog wel wat consequenties voor hen betekenen. De gemeente gaat met hen in gesprek. Aan de ene kant kan gedacht worden om dat simpel mee te nemen, maar dat kan eventueel financiële consequenties hebben en het kan organisatorische consequenties hebben. Daar wil ze graag met hen over in gesprek. Als het dan voor hun ook goed is, want dat kunnen ze dan heel goed overzien, dan zal het college er zeker later op terug komen en natuurlijk ook in gesprek gaan met de gemeente Rotterdam daarover. Een andere vraag ging over het tracé Berge Bos, maar dat is buiten dit gebied. Dat heeft de wethouder niet paraat. Ze kan laten weten dat het college wel meer gebieden zien, waar het slim zou zijn om een grenscorrectie toe te passen. Daarover wordt nu nagedacht en eventueel in gesprekken met Rotterdam, maar dat zit niet in dit stuk. Verder kan ze er voor nu geen antwoord op geven. Dank voor de waardering voor het stuk. Mevrouw Zwinkels had gevraagd naar de ontsluiting van de Wildersekade via de Hordijklocatie. Of dat mee genomen wordt in het bestemmingsplan. Dat is ook een wens van de mensen op de Wildersekader. Volgens wethouder Arends zijn ze daar mee bezig. Goed dat die wens uitgesproken wordt, goed dat omwonenden de wens uiten. Volgens de wethouder wordt die voorzien, maar nu gaat het echt over de grenscorrectie. Het bestemmingsplan komt nog naar de raad. Dat gaat ook over de typologie. Bij de vorige bestemming is er al iets over mee gekregen. Dat komt echt in het bestemmingsplan wat nog bij de raad komt. Neem dan vooral ook die vraag mee, maar de wethouder neemt het in ieder geval ook al mee. Dank u wel.

De voorzitter constateert, dat het voorstel als hamerstuk behandeld kan worden in de raad.

6.c Bestemmingsplan Bedrijvenpark Oudeland 2019 - fase 2

De voorzitter zegt dat er heel veel stukken bij zaten, zoals een welstandsnota, iets over het kwaliteitsgebeuren, een exploitatieplan. Het is een bestemmingsplan en het is een aanvraag van een werkgever, die zich hier heel erg graag wil gaan vestigen. Dat is allemaal heel erg aardig voor de werkgelegenheid en voor de grondexploitatie, dus ze is benieuwd wat de reactie van de commissie is.

Mevrouw Zwinkels zegt dat de herziening gevraagd wordt van deelgebied A van bestemmingsplan Oudeland en de omgevingsvergunning over kavel A6 en 7 vast te stellen. Het ontwikkelen van bedrijfsterreinen is van belang. De ingediende zienswijzen zijn daar waar relevant in de nota mee genomen. De zienswijzen hebben geleid tot het terugbrengen van de bouwhoogte tot 17 en 14 meter. Ook is in het ontwerp van de bouw op kavel A 6 en 7 gedraaid, zodat omwonenden geen overlast van de docshelters ervaren en zodat er ook geen overlast van parkeren is bij hun. Het ontwerp is door de welstandscommissie zeer zorgvuldig bekeken en goed gekeurd. Ook wordt het gebouw zeer duurzaam, zo duurzaam, dat er zelfs waarschijnlijk energie terug geleverd wordt aan het net. De hoogste bouwhoogte is maar op een stuk van het gebouw. Ook de verkeersafwikkeling is onderzocht en zal geen problemen opleveren. De Molenweg is afgescheiden door een water en groen van de te bebouwen kavel. Voor L3B dus geen probleem om hierin mee te gaan.

De heer Hofman kreeg bij het voorbereiden van zijn bijdrage het idee dat de lengte van zijn bijdrage niet in enige verhouding gaat staan tot de hoeveelheid stukken. Wat de CU betreft is er goed opgeschoten met dit plan. De wettelijke tijdslijnen zijn goed gevolgd, het plan ziet er goed uit, de zienswijzen zijn goed verwerkt, wat de CU betreft geen bezwaar om dit als hamerstuk door te sturen.

De heer De Groot heeft het ook even bestudeerd. De PvdA is tot de conclusie gekomen dat het een hamerstuk kan zijn.

Mevrouw Citterbartova heeft er op zich geen problemen mee om dit voorstel als hamerstuk naar de raad te sturen, maar ze heeft nog wel een aantal vragen. Deze houden verband met de vragen die gesteld zijn door de omwonenden en dat ging over het bijzondere karakter van het polderlandschap, op welke manier daar rekening mee wordt gehouden. In de nota van zienswijzen wordt geantwoord dat er wordt gewerkt aan een groenplan. Er zijn duurzaamheidsmaatregelen voorzien in het beeldkwaliteitsplan. Ze wil van de wethouder weten wat precies het groenplan inhoudt en op welke manier dat zal bijdragen aan het in stand houden van de groene omgeving en of dat dan de zorgen van omwonenden kan weg nemen. Wat betreft de duurzaamheidsvoorbeelden in het beeldkwaliteitsplan: dit zijn nu aansprekende tips en voorbeelden, heel mooi allemaal, maar is er überhaupt een instrumentarium om de ondernemers in de toekomst zover te krijgen om daar navolging aan te geven? Dat is een beetje een retorische vraag, maar ze wil graag weten hoe de wethouder daar tegenover staat. In de nota van zienswijzen wordt nog steeds gezegd dat de klimaatambitie van de gemeente energieneutraal is, jawel, in 2025, gezien de discussie van net. Ze heeft de wethouder gevraagd de stukken na te kijken op onjuistheden. Voor het bestemmingsplan is dat gebeurd, nu nog de overige teksten. Dank u wel.

De heer Kampinga heeft dit natuurlijk met bijzondere belangstelling gelezen, omdat de VVD ook iets met de voorgeschiedenis te maken heeft. Het gaat om het vast stellen van het bestemmingsplan Oudeland 2019 - fase 2, zonde woonlinten, die zijn er afgeknipt, maar wel inclusief het beeldkwaliteitsplan en het exploitatieplan. Er zijn ontzettend veel stukken en die heeft hij grotendeels ook wel gelezen. Het doel is op dit moment de verkoop van de grootste kavel op Oudeland mogelijk te maken door het voorliggende bestemmingsplan versneld vast te stellen. Dat is een uitdrukkelijke wens van de eindgebruiker. Naar aanleiding van de in de raad van 3 november 2016 bij meerderheid aangenomen motie 'optimaal benutten bedrijventerreinen' heeft in maart 2017 een netwerkbijsamenkomst plaats gevonden met ondernemers. Eén daarvan zit hier nu in de zaal. Hij vindt het fijn, dat hij die interesse nu weer heeft. Eén van de uitkomsten was dat het bestemmingsplan voor bedrijvenpark Oudeland ruimer en flexibeler moet worden. Dan 20 februari 2018. De gemeente heeft toen met ondernemers op Oudeland besproken wat de mogelijkheden zijn voor flexibiliteit en welke kwaliteit ze willen behouden. Over participatie gesproken, heel goed. Om een beter werkbaar bestemmingsplan te hebben voor het deel van het bedrijventerrein, waar het huidige bestemmingsplan het meest knelt, ligt nu het bestemmingsplan voor. Het duurt even, maar dan heeft men ook wat. Een kleine 3 jaar verder, ruim 2,5 jaar. Het voorliggende vastgestelde bestemmingsplan biedt de mogelijkheden en is flexibeler dan het huidige. In het geldende, huidige, bestemmingsplan is de locatie van de bouwblokken zeer nauwkeurig vast gelegd. De gebouwen moeten in de hoeken staan. Er zijn meerdere kavels, die niet haaks zijn, waardoor er niet-haakse gevels aangelegd moeten worden. Deze kavels zijn daarom incurant. Om hier van af te wijken moeten er afwijking- of vrijstellingsprocedures doorlopen worden, wat allemaal veel gedoe is en veel tijd vraagt. Er komen nu waarschijnlijk grotere bouwkavels en hogere bouwhoogtes dan oorspronkelijk, dan het huidige bestemmingsplan. Het nu voorgestelde bestemmingsplan is flexibeler en het is mogelijk om maatwerk toe te passen zonder dat er ruimtelijke procedures doorlopen hoeven te worden. Alleen de belangrijkste rooilijnen zijn voorgeschreven. Is er hier iemand, die in zijn wijsheid zegt dat het akkoord is? Of gaat het via een college? Hoe werkt het eigenlijk? Er staat letterlijk dat de stedenbouwkundige akkoord moet zijn en dan kan er afgeweken worden, dan zijn er geen aparte procedures nodig. De toegestane functies en bedrijven zijn gelijk gebleven ten opzichte van het nu geldende plan, met uitzondering van de mogelijkheid om op basis van het voorliggende bestemmingsplan een hotel te

vestigen. Als hij het goed onthouden heeft op dat eilandje. Hij weet niet of het gaat gebeuren, maar hij vindt het wel leuk dat dat mogelijk wordt nu. Moet hij nog zeggen dat een partij als de VVD, die ondernemers ruimte wil geven, voor dit voorstel is? Wat de VVD betreft, kan dit voorstel als hamerstuk naar de raad. Dank u wel.

De heer Van der Stelt heeft geen drie minuten nodig om tot ongeveer dezelfde conclusie te komen, maar hij wil wel gezegd hebben, dat het CDA vindt dat hier een uitstekend plan ligt, waar ook duurzaamheid heel goed recht wordt gedaan. Een uitstekende uitwerking. Het CDA vindt het ook goed dat hierover vanavond en straks in de raad een besluit genomen wordt, want het is van het grootste belang voor de economische ontwikkeling van Lansingerland dat bedrijven, ook het bedrijf wat zich nu meldt, ook ruim baan wordt gegeven om zich hier te kunnen vestigen en een bijdrage te kunnen leveren aan de economische ontwikkeling van Lansingerland. Op een wijze die buitengewoon kwalitatief is, hoogwaardig en met veel aandacht voor de duurzaamheid. Ook wat betreft de verkeersafwikkeling. Het CDA is buitengewoon content met dit plan. Graag als hamerstuk naar de raad, zo snel mogelijk.

De heer Jumelet betrapt zich op één ding, namelijk dat hij het eindelijk eens een keer eens is met de heer Van der Stelt. Hij zal niet zijn woorden herhalen. De heer Van der Stelt merkt op dat het goed voelt. De heer Jumelet vindt het heerlijk. Hij had nog wel een vraag voor de wethouder. In het stuk wordt over extern draagvlak gesproken. Is er ook gesproken met het parkmanagement van Oudeland? Hoe zitten zij er in? Misschien heeft hij er over heen gelezen, maar hij dacht niet dat hij het was tegen gekomen. Wellicht kan de wethouder er nog iets over zeggen. Dank u wel.

De heer Van der Stadt vindt het een zeer goed stuk, ook hoe men is omgegaan met de zienswijzen. Veel heeft de heer Kampinga ook al van zijn tekst genoemd, waaronder de rooilijn. Hij verneemt graag wat hieronder verstaan moet worden als men hiervan wil afwijken. En of dat ook echt noodzakelijk is. Daarnaast verneemt D66 graag van de wethouder in hoeverre zij mogelijkheden ziet om wensen van recreanten, forensen en Rotta te verwezenlijken omtrent de aansluiting bedrijventerrein en Groenzoom.

Wethouder Arends wil allereerst de commissie ongelooflijk bedanken voor de waardering, die uitgesproken wordt over alle documenten. In een hoog tempo is met hoge kwaliteit ongelooflijk door veel mensen hieraan gewerkt. Meerderen zijn vanavond in de zaal. Zij ontvangen op dit moment zelf ook de waardering van de commissie. Maar ze zal de waardering overbrengen op de mensen die nu niet aanwezig zijn. Het is inderdaad dat er nu iets voor ligt wat voor de economie naar een hoogwaardig bedrijventerrein op gaat. Er zijn ondernemers hier aanwezig, die er baat bij hebben dat inderdaad er de verruiming en de aanpassingen gedaan zijn, maar ook rekening houdend met de omgeving om daar zoveel mogelijk aan toe te komen. Dan ligt er een plan voor die eigenlijk met al die aspecten rekening houdt, richting de omgeving en de bedrijven, en waarin al die ambities mee genomen worden. Er werd een aantal vragen gesteld. Over duurzaamheid en het terug leveren van energie: op dit moment heeft de wethouder het antwoord niet. Het was geen vraag van mevrouw Zwinkels. Het was een constatering, dat ze zoveel zonnepanelen leggen, dat ze hoogstwaarschijnlijk terug kunnen leveren. Zo duurzaam wordt het gebouw. Geen vraag. Wethouder Arends hoeft dan ook geen antwoord te geven. Mevrouw Citterbartova heeft het over het polderkarakter, hoogland en laagland is te zien in dat gebied. Op dit moment is men bezig met het groenplan. In dit bestemmingsplan is er een extra groenstrook gemaakt, ook aan de Molenweg. Wat houdt dat plan nou eigenlijk in? Aan de randen van de bestemming, van het bedrijventerrein, daar wordt hoogwaardig groen ingepast, waardoor men de panden minder ziet. Dus echt een goede afscherming. Van de week heeft ze nog begrepen, dat er meerdere scenario's worden uitgewerkt. Deze worden echt met omwonenden besproken, zodat zij eventueel een keus kunnen maken m.b.t. welk type plant ze leuk vinden om naar te kijken. Van al die verschillende scenario's wordt met de omgeving gekeken wat passend is voor dat stuk waar zij tegen aan kijken. Daarnaast is ook Rotta betrokken. Er zijn op dit moment gesprekken. Zij geven goed advies, ook m.b.t. het fietspad richting de noordkant. Daar is men ook bezig met het type bomen wat daar goed zou passen in dat stukje groen. Ook werd een vraag gesteld over energieneutraliteit. Op dit moment is dat niet mogelijk in een regulier bestemmingsplan. Wel als het ruimtelijk relevant zou zijn. Op dit moment is dat niet mee genomen, maar in de duurzaamheidsparagraaf staat dat de gemeente dat samen met ondernemers zoveel mogelijk stimuleert. Wettelijk moet men al het e.e.a., maar de gemeente wil hier mooie, ambitieuze bedrijven, die daar veel oog voor hebben. De heer Kampinga vraagt hoe hij zich dat voor zich moet zien met die stedenbouwkundige. Ja, er is een aparte stedenbouwkundige voor dit plan, die echt een goed beeld heeft m.b.t. wat past in die rooilijn, als daar van afgeweken wordt, zodat men wel die hoogwaardige kwaliteit behoudt, want daar staat men voor bij dit bedrijventerrein. Daarom is er specifiek een aparte stedenbouwkundige hiervoor aangesteld. Dan het extra draagvlak, wat de heer Jumelet aan geeft. Is er gesproken met parkmanagement? Ja, er is een sessie geweest met alle bedrijven die al op Oudeland zijn, waar ook het parkmanagement bij betrokken is. Ze zijn positief over de ontwikkelingen en over het bestemmingsplan wat nu voor ligt. Dat waren ze. Dank u wel.

Tweede termijn

De heer Kampinga heeft nog één hartenkreet. De VVD is verheugd dat de twee toenmalige coalitiepartijen ter overzijde, die in 2016 tegen de motie stemden, nu wel voor dit bestemmingsplan zijn. Daar is de VVD heel blij mee. Dank u wel.

De voorzitter constateert, dat het voorstel als hamerstuk behandeld kan worden in de raad.

7a. Actualiteiten uit het college

De commissie heeft de maandelijkse voortgangsrapportage gekregen van de wethouder. Het overzicht m.b.t. het zwembad is voor de commissie samenleving. Wellicht kan de wethouder nog een toelichting geven.

Wethouder Fortuyn is blij dat de voorzitter hem er nog even aan herinnert, want dat is ook afgesproken. Geachte commissieleden, vorige week dinsdag heeft het college een werkbezoek gebracht aan de Groene Boog, dat is de aannemerscombinatie die zich bezig houdt met de A16. Het college heeft kennis genomen van de wijze waarop zij werken en waar zij mee bezig zijn. Er is ook een rondtoer gemaakt in het gebied. De wethouder heeft hierover gesproken met de voorzitter van deze commissie, over hoe indrukwekkend het is. Het is een gegeven, het is besloten. Maar het is ook een gegeven, wat het college zo goed mogelijk wil inpassen. Het is infrastructureel best een grote ingreep in dat gebied. Het idee leeft nu om in september mogelijk met de hele raad op een vrijdagmiddag een goed verzorgde trip te maken en om dat elk jaar een beetje te herhalen, want het project loopt door tot 2024. Om mee te kijken wat er nu gebeurt, wat de stand van zaken is, welke voortschrijdende inzichten worden er gedaan in de technologie, want het staat nu op papier, maar ontwikkelingen gaan door. Om dat met elkaar gezamenlijk te beleven. Het voorstel is om dit te gaan organiseren in de periode van oktober. Misschien kan men hier op reflecteren, of hier behoefte aan is. De heer Dieleman zag de heer Jumelet gebaren, dat men dit wel op de fiets kan doen. Ooit eerder had hij het voorrecht om met wethouder Fortuyn een rondrit op de fiets te maken en hij zou dat graag herhalen. Wethouder Fortuyn merkt op dat het een snelweg is van 11 kilometer, dus hij voelt het al aan komen. Mocht de weersverwachting van dien aard zal zijn, dan pakt hij die handschoenen op. Mocht het toch wat beperkt zijn met de weersomstandigheden, dan gebeurt het op een andere manier. In het kader van de duurzaamheidsvisie, waar het vanavond over ging, denkt hij wel dat het goed past. In dat geval komt hij wel met een elektrische fiets. Hij hoort dat het positief wordt opgepakt, dus hij gaat het oppakken. Hij zal het ook delen met de andere commissies en dan gaat hij het organiseren. Het is een hartstikke mooi plan. Deze aanvulling wilde hij maken op hetgeen hij geschreven heeft. Donderdag is een spannende dag, want dan wordt gekeken of er al stappen gezet zijn tussen ProRail en InfraSpeed m.b.t. de HSL. Hij zit er bovenop, samen met de stichting. Zodra hij wat te melden heeft, zal hij dat doen. Hij gaat vrijdag met vakantie, maar hij meldt wel tussendoor wat de stand van zaken is. Over het zwembad komt nog een aparte brief. Het raakt niet direct de commissie ruimte, maar het betreft wel het algemeen belang, waar het hier over gaat. Het budget wordt ook gedeeld in de commissie AB en samenleving. Dank u wel.

De heer Dieleman wil nog een vraag stellen over de stand van zaken, die de commissie van het college heeft ontvangen. Over CO2 reductie en dan wordt de MRDH genoemd. Hij neemt aan, dat het dan gaat over verkeer en vervoer, de MRDH inzet op CO2 reductie en niet dat de MRDH zich in den brede mee bezig houdt. Helder. Voor het verslag: de wethouder schudt nee, dus hij bevestigt dat de MRDH dit vooral voor verkeer en vervoer doet.

7b. Actualiteiten uit de commissie

Geen opmerkingen.

7c. Verbonden partijen

Geen opmerkingen.

8. Rondvraag en sluiting

De heer Blonk heeft de afgelopen week nogal wat berichten ontvangen van inwoners, met name uit Bleiswijk en Bergschenhoek, die aangaven dat het parkeerterrein bij metrostation Meijersplein 's ochtends om 8.00 uur volledig bezet is. Dat wist men eigenlijk al. Maar ook 's avonds rond 23.00 uur en later staat de P&R nog nagenoeg vol. Dat ook 's nachts op de P&R veel auto's geparkeerd staan lijkt het erop, dat vliegtuigpassagiers op de P&R Meijersplein hun auto meerdere dagen gratis parkeren om de betaald parkeerplaatsen op het vliegveld te ontwijken. P&R Meijersplein is een ideale parkeerplek, want er is een heel goede busverbinding naar de vertrekhal van het vliegveld. Binnenkort komt er zelfs nog zelfrijdend vervoer i.p.v. de bus. L3B vindt dat P&R's langs de metrolijn gratis moet blijven voor het

dagelijks woon/werk verkeer. Dat op de P&R Meijersplein veel auto's van vliegtuigpassagiers van RTHA meerdere dagen lijken te worden geparkeerd geeft voor de dagelijkse forenzen extra onnodige parkeerproblemen. T.a.v. het auto parkeren van vliegtuigpassagiers zou een tarief overwogen moeten worden. Twee vragen aan de wethouder. Kan hij in samenwerking met de gemeente Rotterdam en/of de metropoolregio onderzoek doen of op P&R Meijersplein veel parkeerplaatsen worden ingenomen door lang parkeerders, langer dan 24 uur? Kan de wethouder meteen het idee van L3B naar de gemeente Rotterdam en/of de MRDH mee nemen om parkeren op het P&R Meijersplein de eerste 16 uur gratis te laten blijven en voor langer dan 16 uur of 17 uur in overleg met de directie van het vliegveld een parkeertarief vast te stellen. Alles met het doel om forenzen met dagelijks vervoer van woon/werk verkeer meer mogelijkheden te geven om te parkeren en dat ook gratis te doen. Mevrouw Citterbartova merkt op, dat het op Rotterdam Alexander zo werkt, dat bij het uitchecken van het parkeren het treinkaartje ervoor zorgt dat het parkeren gratis is. Andere parkeerders moeten het normale tarief betalen. Misschien is dat ook een idee, wat de wethouder kan mee nemen. Wethouder Fortuyn antwoordt op de vraag of in samenwerking met de gemeente Rotterdam en MRDH onderzoek gedaan wordt naar P&R Meijersplein, dat dat uiteraard gebeurt. De ketenmobiliteit is één van de speerpunten van de MRDH. P&R is daar een onderdeel van. Die R is niet bedoeld voor reizen naar het buitenland en om daar dan te parkeren. Er is hier een definitieprobleem over de R van reizen. Het is echt bedoeld voor de forenzen, daar heeft hij volstrekt gelijk in. Er is al eerder onderzoek naar gedaan. In 2018 besloot de bestuurscommissie tot een verdiepend onderzoek naar de mogelijkheden om parkeren bij OV, om dat te verbeteren, omdat men juist aan de randen van de stad de forenzen wil bedienen om vervolgens het OV te gebruiken. Dat is ook een belangrijk gegeven in het kader van de luchtkwaliteit. Dat is inderdaad gebeurd. Hij was wat verrast door de vraag, want tot nu toe zijn uit eerdere tellingen nog geen signalen gekregen dat dit dus een probleem was. Hij gaat het wel adresseren, omdat men op dit moment ook bezig is om dit soort maatregelen mee te nemen in de uitwerking van de P&R visie. Hij zit zelf in de bestuurscommissie en de adviescommissie. Er wordt een visie uitgewerkt en dit zal inderdaad mee genomen worden om hier scherper op te zijn. Het idee van de heer Blonk of mevrouw Citterbartova is één van de elementen om sturing te geven om dit soort ongewenst lang parkeren onder controle te krijgen, want de R is daar niet voor bedoeld. Het wordt mee genomen, maar het is niet in eerdere signalen ontvangen, dat dit een probleem is. De MRDH gaat er boven op zitten. De parkeervisie komt er nog aan. De suggesties worden mee genomen.

De heer Van Harn is het volgende ter ore gekomen. Op het fietspad langs de Rotte zijn verkeersborden of weg gehaald of gewijzigd, zodat er nu bromfietzers en scooters mogen rijden. Dit speelt o.a. tussen het gemaal De Kooi en het restaurant Retraiterie Rottemeren, met als gevolg overlast voor omwonenden. Is het college hiervan op de hoogte? Is het college bereid maatregelen te treffen, zodat daar langs de Rotte geen bromfietzers en scooters meer mogen rijden? Dank u wel. Wethouder Fortuyn antwoordt op de vraag van de heer Van Harn, of het college op de hoogte is van het feit, dat een deel van de Rottekade nu ook open gesteld is voor bromfietzen of snorfietzen, dat het college daarvan op de hoogte is, omdat de gemeente wegbeheerder is, juridisch gezien. Het onderhoud is bij het recreatieschap onder gebracht, maar juridisch gezien is de gemeente wegbeheerder. Staatsbosbeheer heeft hierover contact gehad. Gevraagd wordt of het college bereid is maatregelen te treffen, zodat er geen bromfietzen en scooters mogen rijden. Een deel van het fietspad op de Rottekade is onlangs omgevormd van fietspad, waardoor nu ook bromfietspad is toegestaan. Dat staat er ook bij, met een bromfiets mag er gereden worden. Dat heeft alles te maken met het feit, dat het een klein stukje is, wat een uitzondering was op het hele fietspad. Het was eigenlijk overal toegestaan, behalve op dat korte stukje was het niet toegestaan. Vanuit de toezichthouding, de handhaving aldaar, is gevraagd om uniformiteit aan te geven, omdat men anders in een heel moeilijke handhavingssituatie zit. Het kon maar beter in één keer nu geregeld worden. Tegelijkertijd krijgt men signalen dat het wat minder prettig is. Via het recreatieschap zijn er inloopavonden georganiseerd en er wordt gewerkt naar een structurele oplossing. Er wordt gewerkt aan een visie op Rottemeren. Daarbij is het autoverkeer, maar zeker ook het fietsverkeer, een apart aandachtspunt. Er wordt goed gekeken naar de afwikkeling van de fiets- en bromfietsstromen. Er is ook heel veel overlast van wielrenners, die het rondje Rotte doen. Veel mensen, recreanten en ondernemers hebben daar heel veel last van. Op dit moment wordt een tweede ring onderzocht, waardoor dit makkelijker gestuurd kan worden. Dus tijdelijk is dit gedaan om de handhaving goed te kunnen regelen en men is bezig met een plan voor een tweede ring, om bromfietzers en wielrenners een ander rondje te maken dan wat nu gebruikelijk is. De heer Van Harn heeft de wethouder gehoord. Hij heeft gelijk. Er wordt gewerkt aan een extra rondje juist voor de wielrenners, zoals dat een keer aangegeven is. Dat zou prima kunnen, juist op die plek, waar hij het nu over heeft. Waar het nu over gaat, tussen gemaal De Kooi en het restaurant, juist daar beneden is alle mogelijkheid om bromfietzers en scooters te laten rijden. Nu staan er borden met expliciet een bromfiets en een fietser en ze worden gestuurd langs de Rotte. Dat vindt hij wel heel opmerkelijk. Wethouder Fortuyn geeft aan, dat fietsers en bromfietzers altijd de weg van de minste weerstand zoeken. Dat is gewoon heel simpel en er moet gehandhaafd kunnen worden; dat is het probleem. Wat feitelijk gedaan wordt, is de ring rond maken zoals die is. Dit is

eigenlijk een stukje waar het eigenlijk niet zou mogen. Men is bezig met een visie m.b.t. fiets- en autoverkeerontwikkeling, om dat op een andere manier te organiseren. Dat is logisch. Ze kunnen andere omwegen vinden, maar die pakken ze dus niet. Het gaat hier om een toezicht- en handhavingsvraag, die ingevuld is. Het laatste stukje is rond gemaakt om vervolgens met een nieuw plan te komen en om dat ook integraal en goed uit te voeren en om ook handhavend te kunnen optreden. De heer Van Harn merkt op, dat ze nu juist worden gestimuleerd om daar te rijden, omdat er een bord staat met een bromfiets erop. Wethouder Fortuyn heeft het net uitgelegd. Dat is het antwoord wat hij heeft en zoals men er tegen aan kijkt, zoals afgesproken is met het recreatieschap. De heer Van Harn vraagt of de wethouder kan aangeven hoe lang deze situatie wellicht gaat duren. Wethouder Fortuyn legt uit, dat eerst de visie m.b.t. de verkeersafhandeling vast gesteld moet worden, zowel in het DB als later in de raden, want er zal ook een budget bij moeten komen. Dus dat komt bij de raad langs, maar dat heeft wel enige tijd nodig. Voorlopig is het in de handhaving beter zo dan dat het niet zo gedaan wordt.

De heer De Groot heeft een vraag over de heropenstelling Noordeindseweg. De bewoners hebben onlangs een brief gekregen met de voortgang over dit dossier. Het loopt al een tijdje. Daarin is gesproken over twee varianten. Een brug over de Noordeindsevaart, die leek te stuiten op allerlei bezwaren. En een openstelling rechtstreeks op de rotonde, die veel draagvlak bleek te hebben. Daarvoor is het nodig om een stuk kavel van een bewoner in bezit te krijgen als gemeente. Daar heeft hij twee vragen over. Wanneer komt dit kavel beschikbaar? Of wanneer is de eigenaar bereid om dit stuk kavel te verkopen aan de gemeente? En als dat gerealiseerd is: of het noodzakelijk is om een bestemmingsplanwijziging door te voeren en een verkeersbesluit te nemen. Wethouder Fortuyn antwoordt op de vraag wanneer de kavel beschikbaar komt en of de eigenaar van betreffende kavel bereid is om mee te werken, dat de eigenaar van de kavel het hoogheemraadschap van Delfland is. Het is de voormalige woning van de brug- en sluisbediener, en allerlei zaken die in het water technisch werden onderhouden. De bereidheid is er zeker om dit te doen. Het is in voorbereiding om dat formeel vast te leggen. Echter, er zit nog een huurder in en die heeft huurrechten. Daar wordt op dit moment over gesproken om daar te kijken hoe dat verder opgelost kan worden. De huurrechten moeten gerespecteerd worden. Dus ja, de claim op de koop wordt gelegd. Misschien wordt het wel direct gekocht in welke vorm dan ook. In ieder geval dat die gronden naar de gemeente toe komen, i.v.m. het besluit m.b.t. realisatie van de ontsluiting, maar men heeft wel met de huurrechten te maken. Ook wordt gevraagd of het ook een verkeersbesluit en een bestemmingsplanwijziging inhoudt. Ja, zeker. Een bestemmingsplanwijziging sowieso, omdat een deel van de tuin naar de openbare ruimte komt, dus sowieso moet het bestemmingsplan gedaan worden. Komt er een verkeersbesluit? Ja, die komt er ook, dat lijkt evident, omdat de situatie daar verandert. Alles ligt op lijn. De timing, wanneer het exact gebeurt, heeft met de huurrechten te maken, dus dat is een beetje afwachten hoe zich dat verder ontwikkelt. Het besluit om dit te doen staat nog fier overeind.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.55 uur en dankt aanwezigen voor hun inbreng. Wel thuis.